



മഹാഭാരതം - 8



മഹാഭാരതം 8

വ്യാസമഹർഷി

അധ്യായം 176 - 200



താളിളക്കം
2020

പേര്: മഹാഭാരതം 8

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കുടപ്പാട്: വികിപ്പീഡിയ.

1 [വൈ]

ഏവം ഉക്താഃ പ്രയാതാസ്തേ പാണ്ഡവാ ജനമേജയ
രാജ്ഞാ ദക്ഷിണപാഞ്ചാലാൻ ദ്രുപദേനാഭിരക്ഷിതാൻ
2 തതസ്തേ തം മഹാത്മാനം ശുദ്ധാത്മാനം അകൽമഷം
ദദുശുഃ പാണ്ഡവാ രാജൻ പഥി ദൈവപായനം തദാ
3 തസ്മൈ യഥാവത് സത്കാരം കൃത്വാ തേന ച സാന്ത്വിതാഃ
കഥാന്തേ ചാഭ്യനുജ്ഞാതാഃ പ്രയയൂർ ദ്രുപദ ക്ഷയം
4 പശ്യന്തോ രമണീയാനി വനാനി ച സരാംസി ച
തത്ര തത്ര വസന്തസ് ച ശന്നൈർ ജശൂർ മഹാരഥാഃ
5 സ്വാധ്യായവന്തഃ ശുചയോ മധുരാഃ പ്രിയവാദിനഃ
ആനുപൂർവ്വേണ സമ്പ്രാപ്താഃ പാഞ്ചാലാൻ കരുനന്ദനാഃ
6 തേ ഇ ദൃഷ്ട്വാ പുരം തച് ച സ്തന്ധാവാരം ച പാണ്ഡവാഃ
കംഭകാരസ്യ ശാലായാം നിവേശം ചക്രിരേ തദാ
7 തത്ര ദൈക്ഷം സമാജഹൂർ ബ്രാഹ്മീം വൃത്തിം സമാശ്രിതാഃ
താംഗ് ച പ്രാപ്താംഗ് തദാ വീരാഞ് ജജ്ഞിരേ ന നരാഃ ക്വ ചിത്
8 യജ്ഞസേനസ്യ കാമസ്തു പാണ്ഡവായ കിരീടിനേ
കൃഷ്ണാം ദദ്യാം ഇതി സദാ ന ചൈതദ് വിവൃണോതി സഃ
9 സോ ിന്വേഷമാണഃ കൗന്തേയാൻ പാഞ്ചാലേയാ ജനമേജയ
ദൃശം ധനർ അനായമ്യം കാരയാം ആസ ഭാരത
10 യത്രം വൈഹായസം ചാപി കാരയാം ആസ കൃത്രിമം
തേന യന്ത്രേണ സഹിതം രാജാ ലക്ഷ്യം ച കാഞ്ചനം

11 [ദ്രുപദ]

ഇദം സജ്യം ധനഃ കൃത്വാ സജ്യേനാനേന സായകൈഃ
അതീത്യ ലക്ഷ്യം യോ വേദ്ധാ സ ലബ്ധാ മത് സുതാം ഇതി

12 [വൈ]

ഇതി സ ദ്രുപദോ രാജാ സർവതഃ സമഘോഷയത്
തച് ശൂത്വാ പാർഥിവാഃ സർവേ സമീയസ് തത്ര ഭാരത
13 ജ്ഞയശ് ച മഹാത്മാനഃ സ്വയംവരദിദൃക്ഷയാ
ദുര്യോധന പുരോഗാശ് ച സകർണാഃ കരവോ നൃപ
14 ബ്രാഹ്മണാശ് ച മഹാഭാഗാ ദേശേഭ്യഃ സമുപാഗമൻ
തേ ിദ്യർചിതാ രാജഗണാ ദ്രുപദേന മഹാത്മനാ
15 തതഃ പൗരജനാഃ സർവേ സാഗരോദ്ധൃത നിഃസ്വനാഃ

ശിശുമാര പുരം പ്രാപ്യ ന്യവിശംസ് തേ ച പാർഥിവാഃ
 16 പ്രാഗുത്തരേണ നഗരാദ് ഭൂമിഭാഗേ സമേ ശുഭേ
 സമാജവാഃ ശുശുഭേ ഭവന്നൈഃ സർവതോവൃതഃ
 17 പ്രാകാരപരിഖോപേതോ ദ്വാരതോരണ മണ്ഡിതഃ
 വിതാനേന വിചിത്രേണ സർവതഃ സമവസ്തുതഃ
 18 തുര്യൗഘശതസങ്കീർണഃ പരാർധ്യാഗൃഹ്യപിതഃ
 ചന്ദനോദകസിന്ധവ് ച മാല്യദാമൈശ് ച ശോഭിതഃ
 19 കൈലാസശിഖരപ്രഞ്ചൈർ നദസ്തലവിലേഖിഭിഃ
 സർവതഃ സംവൃതൈർ നദഃ പ്രാസാദൈഃ സുകൃതോച്ഛിതൈഃ
 20 സുവർണജാലസംവീതൈർ മണികുട്ടിമ ഭൂഷിതൈഃ
 സുഖാരോഹണ സോപാനൈർ മഹാസനപരിച്ഛൈഃ
 21 അഗ്രാമ്യസമവച്ഛന്നൈർ അഗൃതാത്തമവാസിതൈഃ
 ഹംസാച്ഛ വർണൈർ ബഹുഭിർ ആയോജനസുഗന്ധിഭിഃ
 22 അസംബാധ ശതദ്വാരൈഃ ശയനാസനശോഭിതൈഃ
 ബഹുധാതുപിനദ്ധാംഗൈർ ഹിമവച്ഛിഖരൈർ ഇവ
 23 തത്ര നാനാപ്രകാരേഷു വിമാനേഷു സ്വലക്രതാഃ
 സ്തർധമാനാസ് തദാന്യോന്യം നിഷേദഃ സർവപാർഥിവാഃ
 24 തത്രോപവിഷ്ണാൻ ദദ്വശൂർ മഹാസത്ത്വപരാക്രമാൻ
 രാജസിംഹാൻ മഹാഭാഗാൻ കൃഷ്ണാഗൃഹ വിഭൂഷിതാൻ
 25 മഹാപ്രസാദാൻ ബ്രഹ്മണ്യാൻ സ്വരാഷ്ട്ര പരിരക്ഷിണഃ
 പ്രിയാൻ സർവസ്യ ലോകസ്യ സുകൃതൈഃ കർമ്മഭിഃ ശുഭൈഃ
 26 മഞ്ചേഷു ച പരാർധ്യേഷു പൗരജാനപദാ ജനാഃ
 കൃഷ്ണാ ദർശനതുഷ്ട്യ് അർഥം സർവതഃ സമുപാവിശൻ
 27 ബ്രാഹ്മണൈസ് തേ ച സഹിതാഃ പാണ്ഡവഃ സമുപാവിശൻ
 ഋദ്ധിം പാണ്ഡാലരാജസ്യ പശ്യന്തസ് താം അനന്തമാം
 28 തതഃ സമാജോ വവൃധേ സ രാജൻ ദിവസാൻ ബഹുദൻ
 രത്നപ്രദാന ബഹുലഃ ശോഭിതോ നടനർതകൈഃ
 29 വർതമാനേ സമാജേ തു രമണീയേ ഫനി ഷോഡശേ
 ആപ്തതാംഗീ സുവസനാ സർവാഭരണഭൂഷിതാ
 30 വീര കാംസ്യം ഉപാദായ കാഞ്ചനം സമലക്രതം
 അവതീർണാ തതോ രംഗം ദ്രൗപദീ ഭരതർഷഭ
 31 പുരോഹിതഃ സോമകാനാം മന്ത്രവിദ് ബ്രാഹ്മണഃ ശുചിഃ
 പരിസ്തീര്യ ജൂഹാവാനിം ആജ്യേന വിധിനാ തദാ

32 സ തർപയിത്യാ ജലനം ബ്രാഹ്മണാൻ സ്വസ്തി വാച്യ ച
 വാരയാം ആസ സർവാണി വാദിത്രാണി സമന്തഃ
 33 നിഃശബ്ദേ തു കൃതേ തസ്മിൻ ധൃഷ്ടദൃശ്ണോ വിശാം പതേ
 രംഗമധ്യഗതസ് തത്ര മോഘഗംഭീരയാ ഗിരാ
 വാക്യം ഉച്ചൈർ ജഗാദേദം ശ്ലക്ഷ്ണം അർഥവദ് ഉത്തമം
 34 ഇദം ധനുർ ലക്ഷ്യം ഇമേ ച ബാണാഃ ശൃണ്വന്തു മേ പാർഥിവാഃ സർവ ഏവ
 യത്രാച് ഛിദ്രേണാഭ്യതിക്രമ്യ ലക്ഷ്യം; സമർപയധം ഖഗമൈർ ദശാർധൈഃ
 35 ഏതത് കർതാ കർമ്മ സുദുഷ്കരം; യഃ കലേന രൂപേണ ബലേന യുക്തഃ
 തസ്യാദ്യ ഭാര്യാ ഭഗിനീ മമേയം; കൃഷ്ണാ ഭവിത്രീ ന മൃഷാ ബ്രവീമി
 36 താൻ ഏവം ഉക്ത്വാ ദ്രുപദസ്യ പുത്രഃ; പശ്യാദ് ഇദം ദ്രുപദീം അഭ്യുവാച
 നാമ്നാ ച ഗോത്രേണ ച കർമ്മണാ ച; സങ്കീർതയംസ് താൻ നൃപതീൻ സമേതാൻ

അധ്യായം 177

1 [ധൃ]

ദുര്യോധനോ ദുർവിഷഹോ ദുർമുഖോ ദുഷ്ടധർഷണഃ
വിവിംശതിർ വികർണശ് ച സഹോ ദുഃശാസനഃ സമഃ
2 യുയുത്സുർ വാതവേശ് ച ഭീമവേശധരസ് തഥാ
ഉഗ്രായുധോ ബലാകീ ച കനകായുർ വിരോചനഃ
3 സുകണ്ഡലശ് ചിത്രസേനഃ സുവർചാഃ കനകധജഃ
നന്ദകോ ബാഹുശാലീ ച കണ്ഡജോ വികടസ് തഥാ
4 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ ധർത്തരാടാ മഹാബലാഃ
കർണേന സഹിതാ വിരാസ് ത്വദർഥം സമുപാഗതാഃ
ശതസംഖ്യാ മഹാത്മാനഃ പ്രഥിതാഃ ക്ഷത്രിയർഷഭാഃ
5 ശകനിശ് ച ബലശ് ചൈവ വൃഷകോ ിഥ ബൃഹദ്ബലഃ
ഏതേ ഗാന്ധര രാജസ്യ സുതാഃ സർവേ സമാഗതാഃ
6 അശ്വത്ഥാമാ ച ഭോജശ് ച സർവശസ്ത്രദൃതാം വരൗ
സമവേതൗ മഹാത്മാനൗ ത്വദർഥേ സമലക്രതൗ
7 ബൃഹന്തോ മണിമാംശ് ചൈവ ദണ്ഡധാരശ് ച വിര്യവാൻ
സഹദേവോ ജയത്തേനോ മോലസന്ധീശ് ച മാഗധഃ
8 വിരാടഃ സഹ പുത്രാഭ്യാം ശംഖേനൈവോത്തരേണ ച
വാർധക്ഷേമിഃ സുവർചാശ് ച സേനാ ബിന്ദുശ് ച പാർഥിവാഃ
9 അഭിഭൂഃ സഹ പുത്രേണ സുദാമ്നാ ച സുവർചസാ
സുമിത്രഃ സുകുമാരശ് ച വൃകഃ സത്യധൃതിസ് തഥാ
10 സൂര്യധജോ രോചമാനോ നീലശ് ചിത്രായുധസ് തഥാ
അശൂമാംശ് ചേകിതാനശ് ച ശ്രേണിമാംശ് ച മഹാബലഃ
11 സമുദ്രസേനപുത്രശ് ച ചന്ദ്ര സേനഃ പ്രതാപവാൻ
ജലസന്ധഃ പിതാ പുത്രൗ സുദണ്ഡോ ദണ്ഡ ഏവ ച
12 പൗണ്ഡ്രകോ വാസുദേവശ് ച ഭഗദത്തശ് ച വിര്യവാൻ
കലിംഗസ് താമ്രലിപ്തശ് ച പത്തനാധിപതിസ് തഥാ
13 മദ്രരാജസ് തഥാ ശല്യഃ സഹപുത്രോ മഹാരഥഃ
രക്താംഗദേന വീരേണ തഥാ രക്തരഥേന ച
14 കൗരവ്യഃ സോമദത്തശ് ച പുത്രാശ് ചാസ്യ മഹാരഥാഃ
സമവേതാസ് ത്രയഃ ശൂരാ ഭൂരിർ ഭൂരിശ്രവാഃ ശലഃ
15 സുദക്ഷിണശ് ച കാംബോജോ ദ്രുധന്യാ ച കൗരവഃ
ബൃഹദ്ബലഃ സുഷേണശ് ച ശിബിർ ഔശീനരസ് തഥാ

16 സങ്കർഷണോ വാസുദേവോ രൗക്മിണേയശ് ച വിദ്യവാൻ
 സാംബശ് ച ചാരു ദേഷ്ണശ് ച സാരണോ ിഥ ഗദസ് തഥാ
 17 അക്രൂരഃ സാത്യകിശ് ചൈവ ഉദ്ധവശ് ച മഹാബലഃ
 കൃതവർമാ ച ഹാർദിക്യഃ പൃഥുർ വിപൃഥുർ ഏവ ച
 18 വിഡൂരഥശ് ച കങ്കശ് ച സമീകഃ സാരമേജയഃ
 വീരോ വാതപതിശ് ചൈവ രധീല്ലീ പിണ്ഡാരകസ് തഥാ
 ഉശീനരശ് ച വിക്രാന്തോ വൃഷ്ണയസ് തേ പ്രകീർത്തിതാഃ
 19 ഭഗീരഥോ ബൃഹത് ക്ഷത്രഃ സൈന്ധവശ് ച ജയദ്രഥഃ
 ബൃഹദ്രഥോ ബാഹ്ലികശ് ച ശ്രുതായുശ് ച മഹാരഥഃ
 20 ഉല്പുകഃ കൈതവോ രാജാ ചിത്രാംഗദ ശുഭാംഗദ
 വസു രാജശ് ച ധൃതിമാൻ കോസലാധിപതിസ് തഥാ
 21 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവോ നാനാജനപദേശ്വരാഃ
 ത്വദർഥം ആഗതാ ഭദ്രേ ക്ഷത്രിയാഃ പ്രഥിതാ ഭൂവി
 22 ഏതേ വേത്സ്യന്തി വിക്രാന്താസ് ത്വദർഥം ലക്ഷ്യം ഉത്തമം
 വിധ്യേത യ ഇമം ലക്ഷ്യം വരയേഥാഃ ശുഭേ ിദ്യ തം

അധ്യായം 178

1 [വൈ]

തേ ധൃതകൃതാഃ കണ്ഡലിനോ യുവാനഃ; പരസ്വരം സ്മർധമാനാഃ സമേതാഃ
അസ്ത്വം ബലം ചാത്മനി മന്യമാനാഃ; സർവേ സമുത്പേതൂർ അഹം കൃതേന
2 രൂപേണ വീര്യേണ കലേന ചൈവ; ധർമ്മേണ ചൈവാപി ച യൗവനേന
സമൃദ്ധദർപാ മദവേഗഭിന്നാഃ; മത്താ യഥാ ഹൈമവതാ ഗജേന്ദ്രാഃ
3 പരസ്വരം സ്മർധയാ പ്രേക്ഷമാണാഃ; സങ്കൽപജേനാപി പരിപ്ലതാംഗാഃ
കൃഷ്ണാ മമൈഷേത്യ് അഭിഭാഷമാണാഃ; നൃപാസനേഭ്യഃ സഹസോപതസ്ഥഃ
4 തേ ക്ഷത്രിയാ രംഗ ഗതാഃ സമേതാഃ; ജിഗീഷമാണാ ദ്രുപദാത്മജാം താം
ചകാശിരേ പർവതരാജകന്യാഃ; ഉമാം യഥാ ദേവഗണാഃ സമേതാഃ
5 കന്ദർപ ബാണാഭിനിഹീഡിതാംഗാഃ; കൃഷ്ണാഗതൈസ് തേ ഹൃദയൈർ നരേ
ന്ദ്രാഃ
രംഗാവതീർണാ ദ്രുപദാത്മജാർഥം; ദ്വേഷ്യാൻ ഹി ചക്രഃ സുഹൃദോ ിപി തത്ര
6 അഥായയൂർ ദേവഗണാ വിമാനൈഃ; രദ്രാദിത്യാ വസവോ ിമാശ്വിനൗ ച
സാധ്യാശ് ച സർവേ മരുതസ് തഥൈവ; യഥം പുരസ്കൃത്യ ധനേശ്വരം ച
7 ദൈത്യഃ സുപർണാശ് ച മഹോരഗശ് ച; ദേവർഷയോ ഗൃഹ്യകാശ് ചാരണാ
ശ് ച
വിശ്വാവസുർ നാരദ പർവതൗ ച; ഗന്ധർവമുഖ്യാശ് ച സഹാപ്സരോഭിഃ
8 ഹലായുധസ് തത്ര ച കേശവശ് ച; വൃഷ്ണസുകാശ് ചൈവ യഥാ പ്രധാനാഃ
പ്രേക്ഷാം സു ചക്രൂർ യദുപംഗവാസ് തേ; സമിതാശ് ച കൃഷ്ണസ്യ മതേ ബഭ്രുവുഃ
9 ദൃഷ്ട്വാ ഹി താൻ മത്തഗജേന്ദ്ര രൂപാൻ; പഞ്ചാഭിപദ്മാൻ ഇവ വാരണേന്ദ്രാൻ
ഭസ്മാവൃതാംഗാൻ ഇവ ഹവ്യവാഹാൻ; പാർഥാൻ പ്രദധൗ സ യദുപ്രവീരഃ
10 ശശംസ രാമായ യുധിഷ്ഠിരം ച; ഭീമം ച ജിഷ്ണം ച യമൗ ച വീരൗ
ശനൈഃ ശനൈസ് താംശ് ച നിരീക്ഷ്യ രാമോ; ജനാർദനം പ്രീതമനാ ദദർശ
11 അന്യേ തു നാനാ നൃപപത്രപൗത്രാഃ; കൃഷ്ണാ ഗതൈർ നേത്രമനഃ സ്വഭാവൈഃ
വ്യായച്ഛമാനാ ദദ്രൂർ ഭ്രമന്തിഃ; സന്ദഷ്ട ദന്തച് ഛരതാമ്രവക്ത്രാഃ
12 തഥൈവ പാർഥാഃ പൃഥു ബാഹവസ് തേ; വീരൗ യമൗ ചൈവ മഹാനഭാവൗ
താം ദ്രൗപദീം പ്രേക്ഷ്യ തദാ സു സർവേ; കന്ദർപ ബാണാഭിഹതാ ബഭ്രുവുഃ
13 ദേവർഷിഗന്ധർവസമാകലം തത്; സുപർണനാഗാസുരസിദ്ധജ്ജഷ്ടം
ദിവ്യേന ഗന്ധേന സമാകലം ച; ദിവൈശ് ച മാലൈശ് അവകീര്യമാണം
14 മഹാസ്വന്തൈർ ദുഷ്ടഭിനാദിതൈശ് ച; ബഭ്രുവ തത് സങ്കലം അന്തരിക്ഷം
വിമാനസംബാധം അഭ്രൂത് സമന്താത്; സവേണ വീണാ പണവാന്മാനാദം
15 തതസ് തു തേ രാജഗണാഃ ക്രമേണ; കൃഷ്ണാ നിമിത്തം നൃപ വിക്രമതഃ

തത് കാരുതുകം സംഹനനോപപന്നം; സജ്യം ന ശേകസ് തരസാപി കർതും
 16 തേ വിക്രമന്തഃ സ്തൂരതാ ദൃശേന; നിഷ്കൃഷ്ടമാണാ ധനഷാ നരേന്ദ്രാഃ
 വിചേഷ്ടമാനാ ധരണീതലസ്ഥാ; ദീനാ അദൃശ്യന്ത വിഭഗ്ന ചിത്താഃ
 17 ഹാഹാകൃതം തദ് ധനഷാ ദൃശേന; നിഷ്കൃഷ്ടഗ്നാഗദ കണ്ഡലം ച
 കൃഷ്ണാ നിമിത്തം വിനിവൃത്തഭാവം; രാജ്ഞാം തദാ മണ്ഡലം ആർതം ആസീത്
 18 തസ്മിംസ് തു സംഭ്രാന്തജനേ സമാജേ; നിക്ഷിപ്തവാദേഷു നരാധിപേഷു
 കന്തിസുതോ ജിഷ്ണുർ ഇയേഷ കർതും; സജ്യം ധനസ് തത് സശരം സ വീരഃ

അധ്യായം 179

1 [വൈ]

യദാ നിവൃത്താ രാജാനോ ധനഃ സജ്യ കർമ്മണി
 അഥോദതിഷ്ടദ് വിപ്രാണാം മധ്യാജ് ജിഷ്ണുർ ഉദാരധീഃ
 2 ഉദക്രോശൻ വിപ്രമുഖ്യാ വിധുന്വന്തോ fജീനാനി ച
 ദൃഷ്ട്യാ സമ്പ്രസ്മിതം പാർഥം ഇന്ദ്രകേതുസമപ്രഭം
 3 കേ ചിദ് ആസൻ വിമനസഃ കേ ചിദ് ആസൻ മുദാ യുതാഃ
 ആഹുഃ പരസ്സരം കേ ചിൻ നിപുണാ ബുദ്ധിജീവിനഃ
 4 യത് കർണ ശല്യ പ്രമുഖൈഃ പാർഥിവൈർ ലോകവിശ്രൂതൈഃ
 നാനൃതം ബലവദ്ഭീർ ഹി ധനർവേദാ പരായണൈഃ
 5 തത് കഥം ത്വ് അക്രതാസ്തേണ പ്രാണതോ ദുർബലീയസാ
 ബടു മാത്രേണ ശക്യാ ഹി സജ്യം കർതും ധനർ ദ്വിജാഃ
 6 അവഹാസ്യാ ഭവിഷ്യന്തി ബ്രാഹ്മണാഃ സർവരാജസു
 കർമ്മണ്യ് അസ്മിന് അസംസിലേ ചാപലാദ് അപരീക്ഷിതേ
 7 യദ്യ് ഏഷ ദർപാദ് ധർഷാദ് വാ യദി വാ ബ്രഹ്മ ചാപലാത്
 പ്രസ്മിതോ ധനർ ആയതും വാര്യതാം സാധു മാ ഗമത്
 8 നാവഹാസ്യാ ഭവിഷ്യാമോ ന ച ലാഘവം ആസ്മിതാഃ
 ന ച വിദ്വിഷ്യതാം ലോകേ ഗമിഷ്യാമോ മഹീക്ഷിതാം
 9 കേ ചിദ് ആഹുർ യുവാ ശ്രീമാൻ നാഗരാജകരോപമഃ
 പീനസ്തസോരു ബാഹുഗ് ച ധൈര്യേണ ഹിമവാൻ ഇവ
 10 സംഭാവ്യം അസ്മിൻ കർമ്മേദം ഉത്സാഹാച് ചാനമീയതേ
 ശക്തിർ അസ്യ മഹോത്സാഹാ ന ഹ്യ് അശക്തഃ സ്വയം വ്രജേത്
 11 ന ച തദ്വിദ്യതേ കിം ചിത് കർമ്മ ലോകേഷു യദ് ഭവേത്
 ബ്രാഹ്മണാനാം അസാധ്യം ച ത്രിഷു സംസ്ഥാന ചാരിഷു
 12 അബുക്ഷാ വായുഭക്ഷാഗ് ച ഫലാഹാരാ ദൃശ്യവ്രതാഃ
 ദുർബലാ ഹി ബലീയാംസോ വിപ്രാ ഹി ബ്രഹ്മതേജസാഃ
 13 ബ്രാഹ്മണോ നാവമന്തവ്യഃ സദ് വാസദ് വാ സമാചരൻ
 സുഖം ദുഃഖം മഹദ് വ്രസം കർമ്മ യത് സമുപാഗതം
 14 ഏവം തേഷാം വിലപതാം വിപ്രാണാം വിവിധാ ഗിരഃ
 അർജുനോ ധനഷോ fഭ്യാശേ തസ്ഥൗ ഗിരിർ ഇവാചലഃ
 15 സ തദ് ധനഃ പരിക്രമ്യ പ്രദക്ഷിണം അഥാകരോത്
 പ്രണമ്യ ശിരസാ ഹൃഷ്ടോ ജഗ്രഹേ ച പരന്തപഃ
 16 സജ്യം ച ചക്രേ നിമിഷാന്തരേണഃ ശരാംഗ് ച ജഗ്രാഹ ദശാർദ്ധ സംഖ്യാൻ

വിവ്യാധ ലക്ഷ്യം നിപപാത തച് ച; ഛിദ്രേണ ഭ്രമൗ സഹസാതിവിധം
 17 തതോ ിന്തരിക്ഷേ ച ബഭ്രവ നാദഃ; സമാജമധ്യേ ച മഹാൻ നിനാദഃ
 പുഷ്പാണി ദിവ്യാനി വവർഷ ദേവഃ; പാർഥസ്യ മൂർധ്നി ദിഷതാം നിഹന്തുഃ
 18 ചേലാ വേധാംസ് തതസ് ചക്രൂർ ഹാഹാകാരാംസ് ച സർവശഃ
 ന്യപതംസ് ചാത്ര നഭസഃ സമന്താത് പുഷ്പവൃഷ്ടയഃ
 19 ശതാംഗാനി ച തുര്യാണി വാദകാസ് ചാപ്യ് അവാദയൻ
 സൃതമാഗധ സംഘാസ് ച അസ്തുവംസ് തത്ര സുസ്വനാഃ
 20 തം ദൃഷ്ട്വാ ദ്രുപദഃ പ്രീതോ ബഭ്രവാരി നിഷ്ഠനഃ
 സഹസൈന്യസ് ച പാർഥസ്യ സാഹായ്യാർഥം ഇയേഷ സഃ
 21 തസ്മിംസ് തു ശബ്ദേ മഹതി പ്രവൃത്തേ; യുധിഷ്ഠിരോ ധർമഭൃതാം വരിഷ്ടഃ
 ആവാസം ഏവോപജഗാമ ശീഘ്രം; സാർധം യമാഭ്യാം പുരുഷോത്തമാഭ്യാം
 22 വിധം തു ലക്ഷ്യം പ്രസമീക്ഷ്യ; കൃഷ്ണാ പാർഥം ച ശക്ര പ്രതിമം നിരീക്ഷ്യ
 ആദായ ശുക്ലം വരമാല്യദാമഃ; ജഗാമ കന്തിസൃതം ഉത്തൂയന്തി
 23 സ താം ഉപാദായ വിജിത്യ രംഗേ; ദ്വിജാതിഭിസ് തൈർ അഭിപൂജ്യമാനഃ
 രംഗാൻ നിരക്രാമദ് അചിന്ത്യകർമാഃ; പത്ന്യാ തയാ ചാപ്യ് അനുഗമ്യമാനഃ

അധ്യായം 180

1 [വൈ]

തസ്മൈ ദിസതി കന്യാം തു ബ്രാഹ്മണായ മഹാത്മനേ
 കോപ ആസീൻ മഹിപാനാം ആലോക്യാന്യോന്യം അന്തികാത്
 2 അസ്മാൻ അയം അതിക്രമ്യ തൃണീ കൃത്യച സംഗതാൻ
 ദാതും ഇച്ഛതി വിപ്രായ ദ്രുപദീം യോഷിതാം വരാം
 3 നിഹന്മെന്നം ദുരാത്മാനം യോ ിയം അസ്മാൻ ന മന്യതേ
 ന ഹ്യ് അർഹത്യ് ഏഷ സത്കാരം നാപി വൃദ്ധക്രമം ഗുണൈഃ
 4 ഹന്മെന്നം സഹ പുത്രേണ ദുരാചാരം നൃപ ദ്വിഷം
 അയം ഹി സർവാൻ ആഹുവ സത്കൃത്യ ച നരാധിപാൻ
 ഗുണവദ് ഭോജയിത്യാ ച തതഃ പശ്യാദ് വിനിന്ദതി
 5 അസ്മിൻ രാജസമാവായേ ദേവാനാം ഇവ സംനയേ
 കിം അയം സദൃശം കം ചിൻ നൃപതിം നൈവ ദൃഷ്ട്വാൻ
 6 ന ച വിപ്രേഷ് അധീകാരോ വിദ്യതേ വരണം പ്രതി
 സ്വയംവരഃ ക്ഷത്രീയാണാം ഇതീയം പ്രഥിവാ ശ്രുതിഃ
 7 അഥ വാ യദി കന്യേയം നേഹ കം ചിദ് ബുഭുഷതി
 അഗ്നാവ് ഏനാം പരീക്ഷിപ്യ യാമരാഷ്ട്രാണി പാർഥിവാഃ
 8 ബ്രാഹ്മണോ യദി വാ ബാല്യാൽ ലോഭാദ് വാ കൃതവാൻ ഇദം
 വിപ്രിയം പാർഥിവേന്ദ്രാണാം നൈഷ വധ്യഃ കഥം ചന
 9 ബ്രാഹ്മണാർഥം ഹി നോ രാജ്യം ജീവിതം ച വന്യുനി ച
 പുത്രപൗത്രം ച യച് ചാന്യദ് അസ്മാകം വിദ്യതേ ധനം
 10 അവമാനയോദ് ഏതത് സ്വധർമസ്യ ച രക്ഷണാത്
 സ്വയംവരാണാം ചാന്യേഷാം മാ ഭൂദ് ഏവംവിധാ ഗതിഃ
 11 ഇത്യ് ഉക്ത്വാ രാജശാർദൂലാ ഹൃഷ്ടാഃ പരിഘബാഹവഃ
 ദ്രുപദം സഞ്ജീഘക്ഷന്തഃ സായുധാഃ സമുപാദ്രവൻ
 12 താൻ ഗൃഹീതശരാവാപാൻ ക്രൂദ്ധാൻ ആപതതോ നൃപാൻ
 ദ്രുപദോ വീക്ഷ്യ സന്ത്രാസാദ് ബ്രാഹ്മണാഞ് ശരണം ഗതഃ
 13 വേഗേനാപതതസ് താംസ് തു പ്രഭിന്നാൻ ഇവ വാരണാൻ
 പാണ്ഡുപൗത്രൗ മഹാവീര്യൗ പ്രതീയതൂർ അരിന്ദമൗ
 14 തതഃ സമുത്പേതൂർ ഉദായുധാസ് തേഃ മഹീക്ഷിതോ ബദ്ധതലാംഗുലിത്രാഃ
 ജീഘാംസമാനാഃ കരുരാജപുത്രാവ് അമർഷയന്തോ ിർജ്ജുന ഭീമസേനൗ
 15 തതസ് തു ഭീമോ ിദ്ഭുതവീര്യകർമാഃ മഹാബലോ വജ്രസമാനവീര്യഃ
 ഉത്പാദ്യ ദോർഭ്യോം ദ്രുപം ഏകവീരോഃ നിഷ്ക്രയോം ആസ യഥാ ഗജേന്ദ്രഃ

16 തം വൃക്ഷം ആദായ രിപുപ്രമാഥീ; ദണ്ഡീവ ദണ്ഡം പിതൃരാജ ഉഗ്രം
 തസ്ഥൗ സമീപേ പുരുഷർഷഭസ്യേ; പാർഥസ്യ പാർഥഃ പൃഥു ദിർഘബാഹുഃ
 17 തത് പ്രേക്ഷ്യ കർമാതിമനുഷ്യ ബുദ്ധേർ; ജിഷ്ണോഃ സഹദ്രാതുർ അചിന്ത്യകർമാ
 ദാമോദരോ ഭ്രാതരം ഉഗ്രവീര്യം; ഹലായുധം വാക്യം ഇദം ബഭാഷേ
 18 യ ഏഷ മത്തർഷഭ തുല്യഗാമീ; മഹദ് ധനഃ കർഷതി താലമാത്രം
 ഏഷോ ഫർജ്ജനോ നാത്ര വിചാര്യം അസ്തി; യദ്യ് അസ്തി സങ്കർഷണ വാസുദേവഃ
 19 യ ഏഷ വൃക്ഷം തരസാവരുജ്യ; രാജ്ഞാം വികാരേ സഹസാ നിവൃത്തഃ
 വൃകോദരോ നാന്യ ഇഹൈതദ് അദ്യ കർതും; സമർഥോ ഭൂവി മർത്യധർമാ
 20 യോ ഫസൗ പുരസ്താത് കമലായതാക്ഷസ്; തന്തർ മഹാസിംഹഗതിർ വിനിതഃ
 ഗൗരഃ പ്രലംബോജജ്വല ചാരു ഘോരണോ; വിനിഃസൃതഃ സോ ഫച്യുത ധർമരാജഃ
 21 യൗ തൗ കമാരാവ് ഇവ കാർതികേയൗ; ദ്വാവ് അശ്വിനേയാവ് ഇതി മേ
 പ്രതർകഃ
 മുക്താ ഹി തസ്താജ് ജതു വേഗ്ശ ദാഹാൻ; മയാ ശ്രുതഃ പാണ്ഡുസുതഃ പൃഥാ ച
 22 തം അബ്രവീൻ നിർമലതോയദാഭോ; ഹലായുധോ ഫനന്തരജം പ്രതീതഃ
 പ്രീതോ ഫസ്തി ദിഷ്ട്യാ ഹി പിതൃഷ്വസാ നഃ; പൃഥാ വിമുക്താ സഹ കൗരവാഗ്രൈഃ

അധ്യായം 181

1 [വൈ]

അജിനാനി വിധുന്വന്തഃ കരകാംശ് ച ദ്വിജർഷഭാഃ
 ഉച്ചുസ് തം ഭീർ ന കർതവ്യാ വയം യോത്സ്യാമഹേ പരാൻ
 2 താൻ ഏവം വദതോ വിപ്രാൻ അർജുനഃ പ്രഹസന് ഇവ
 ഉവാച പ്രേക്ഷകാ ഭൂത്വാ യുധം തിഷ്ഠത പാർശ്വതഃ
 3 അഹം ഏനാൻ അജിഹാഗ്രൈഃ ശതശോ വികിരഞ് ശരൈഃ
 വാരയിഷ്യാമി സക്രഭാൻ മന്ത്രൈർ ആശീവിഷാൻ ഇവ
 4 ഇതി തദ് ധനുർ ആദായ ശൂൽകാവാപ്തം മഹാരഥഃ
 ഭ്രാത്രാ ഭീമേന സഹിതസ് തസ്മഗ് ഗിരിർ ഇവാചലഃ
 5 തതഃ കർണ മുഖാൻ ക്രുദ്ധാൻ ക്ഷത്രിയാംസ് താൻ അഷോരഥിതാൻ
 സന്വേതതുർ അഭീതൗ തൗ ഗജൗ പ്രതിഗജാൻ ഇവ
 6 ഉച്ചുസ് ച വാചഃ പരഷാസ് തേ രാജാനോ ജീലാംസവഃ
 ആഹവേ ഹി ദ്വിജസ്യാപി വധോ ഹൃഷ്ടോ യുയുത്സതഃ
 7 തതോ വൈകർതനഃ കർണോ ജഗാമാർജുനം ഓജസൗ
 യുദ്ധാർഥീ വാശിതാ ഹേതോർ ഗജഃ പ്രതിഗജം യഥാ
 8 ഭീമസേനം യയൗ ശല്യോ മദ്രാണാം ഈശ്വരോ ബലീ
 ദുര്യോധനാദയസ് ത്വ് അന്യേ ബ്രാഹ്മണൈഃ സഹ സംഗതാഃ
 9 മുദുപൂർവം അയന്തേന പ്രതയുധ്യാംസ് തദാഹവേ
 9 തതോ ിർജുനഃ പ്രത്യവിധ്യദ് ആപതനം ത്രിഭിഃ ശരൈഃ
 കർണം വൈകർതനം ധീമാൻ വികൃഷ്യ ബലവദ് ധനുഃ
 10 തേഷാം ശരാണാം വേഗേന ശിതാനാം തിമതേജസാം
 വിമുഹ്യമാനോ രാധേയോ യത്താത് തം അന്ധാവതി
 11 താവ് ഉഭാവ് അപ്യ് അനിർദേശ്യൗ ലാഘവാജ് ജയതാം വരൗ
 അയുധ്യേതാം സുസംരണ്ണാവ് അന്യോന്യവിജയേഷിണൗ
 12 കൃതേ പ്രതികൃതം പശ്യ പശ്യ ബാഹുബലം ച മേ
 ഇതി ശൂരാർഥ വചനൈർ ആഭാഷേതാം പരസ്പരം
 13 തതോ ിർജുനസ്യ ഭജയോർ വീര്യം അപ്രതിമം ഭൂവി
 ജ്ഞാത്വാ വൈകർതനഃ കർണഃ സംരണ്ണഃ സമയോധയത്
 14 അർജുനേന പ്രയുക്താംസ് താൻ ബാണാൻ വേഗവതസ് തദാ
 പ്രതിഹത്യ നനാദോച്ചൈഃ സൈന്യാസ് തം അഭീപൂജയൻ

15 [കർണ]

തുഷ്യാമി തേ വിപ്രമുഖ്യഭജവീര്യസ്യ സംയുഗേ

അവിഷാദസ്യ ചൈവാസ്യ ശസ്ത്രാസ്തുവിനയസ്യ ച
16 കിം ത്വം സാക്ഷാദ് ധനർവേദോ രാമോ വാ വിപ്ര സത്തമ
അഥ സാക്ഷാദ് ധരി ഹയഃ സാക്ഷാദ് വാ വിഷ്ണുർ അച്യുതഃ
17 ആത്മപ്രച്ഛാദനാർഥം വൈ ബാഹുവീര്യം ഉചാശ്രുതഃ
വിപ്ര രൂപം വിധായേദം തതോ മാം പ്രതിയുധ്യസേ
18 ന ഹി മാം ആഹവേ ക്രുദ്ധം അന്യഃ സാക്ഷാച് ഛർചി പതേഃ
പുമാൻ യോധയിതും ശക്തഃ പാണ്ഡവാദ് വാ കിരീടിനഃ
19 [വൈ]
തം ഏവം വാദിനം തത്ര ഫൽഗുനഃ പ്രത്യഭാഷത
നാസ്മി കർണ ധനർവേദോ നാസ്മി രാമഃ പ്രതാപവാൻ
ബ്രാഹ്മണോ fസ്മി യുധാം ശ്രേഷ്ഠഃ സർവശസ്ത്രഭൃതാം വരഃ
20 ബ്രാഹ്മേ പൗരന്ദരേ ചാസ്മേ നിഷ്ഠിതോ ഗുരു ശാസനാത്
സ്ഥിതോ fസ്മ്യ് അദ്യ രണേ ജേതും ത്വാം വിരാവിചലോ ഭവ
21 ഏവം ഉക്തസ് തു രാധേയോ യുദ്ധാത് കർണോ ന്യവർത്തത
ബ്രഹ്മം തേജസ് തദാജയം മന്യമാനോ മഹാരഥഃ
22 യുദ്ധം ഇപേയതുസ് തത്ര രാജഞ് ശല്യ വൃകോദരൗ
ബലിനൗ യുഗപൻ മത്തൗ സ്പർധയാ ച ബലേന ച
23 അന്യോന്യം ആഹവത്തൗ തൗ മത്താവ് ഇവ മഹാഗജൗ
മുഷ്ടിഭിർ ജാനഭീശ് ചൈവ നിഘ്നന്താവ് ഇതരേതരം
മുഹൂർത്തം തൗ തഥാന്യോന്യം സമരേ പര്യകർഷതാം
24 തതോ ഭീമഃ സമുത്ക്ഷിപ്യ ബാഹുഭ്യോം ശല്യം ആഹവേ
ന്യവധീദ് ബലിനാം ശ്രേഷ്ഠോ ജഹസുർ ബ്രാഹ്മണാസ് തതഃ
25 തത്രാശ്വര്യം ഭീമസേനശ് ചകാര പുരുഷർഷഭഃ
യച് ഛർദ്യം പതിതം ഭൂമൗ നാഹനദ് ബലിനം ബലീ
26 പാതിതേ ഭീമസേനേന ശല്യേ കർണേ ച ശങ്കിതേ
ശങ്കിതാഃ സർവരാജാനഃ പരിവവ്രൂർ വൃകോദരം
27 ഊച്യശ് ച സഹിതാസ് തത്ര സാധ് ഇമേ ബ്രാഹ്മണർഷഭാഃ
വിജ്ഞായത്താം ക്വ ജന്മാനഃ ക്വ നിവാസാസ് തഥൈവ ച
28 കോ ഹി രാധാ സുതം കർമ്മം ശക്തോ യോധയിതും രണേ
അന്യത്ര രാമാദ് ദ്രോണാദ് വാ കൃപാദ് വാപി ശരദ്വതഃ
29 കൃഷ്ണാദ് വാ ദേവകീപുത്രാത് ഫൽഗുനാദ് വാ പരന്തപാത്
കോ വാ ദുര്യോധനം ശക്തഃ പ്രതിയോധയിതും രണേ
30 തഥൈവ മദ്രരാജാനം ശല്യം ബലവതാം വരം

ബലദേവാദ് ജതേ വീരാത് പാണ്ഡവാദ് വാ വൃകോദരാത്
31 ക്രിയതാം അവഹാരോ ഽസ്മാദ് യുദ്ധാദ് ബ്രാഹ്മണ സംയുതാത്
അഥൈനാൻ ഉപലഭ്യേഹ പുനർ യോത്സ്യാമഹേ വയം
32 തത് കർമ്മ ഭീമസ്യ സമീക്ഷ്യ കൃഷ്ണഃ കന്തിസുതൗ തൗ പരിശങ്കമാനഃ
നിവാരയാം ആസ മഹീപതിംസ് താൻ; ധർമ്മേണ ലബ്ധേത്യ് അന്തനീയ
സർവാനർ
33 ത ഏവം സംനിവൃത്താസ് തു യുദ്ധാദ് യുദ്ധവിശാരദാഃ
യഥാവ്യാസം യയുഃ സർവേ വിസിന്ധിതാ രാജസത്തമാഃ
34 വൃത്തോ ബ്രഹ്മോത്തരോ രംഗഃ പാണ്ഡോലീ ബ്രാഹ്മണൈർ വൃതാ
ഇതി ബ്രവന്തഃ പ്രയയുർ യേ തത്രാസൻ സമാഗതാഃ
35 ബ്രാഹ്മണൈസ് തു പ്രതിച്ഛന്നൗ രൗരവാജിനവാസിഭിഃ
കൃച്ഛേണ ജഗമതുസ് തത്ര ഭീമസേനധനഞ്ജയൗ
36 വിമുക്തൗ ജനസംബാധാച് ഛരത്രഭിഃ പരിവിക്ഷിതൗ
കൃഷ്ണയാനഗതൗ തത്ര റ്റുവീരൗ തൗ വിരേജതുഃ
37 തേഷാം മാതാ ബഹുവിധം വിനാശം പര്യചിന്തയത്
അനാഗച്ഛത്യ പുത്രേഷു ക്ഷൈകാലേ ഽതിഗച്ഛതി
38 ധാർതരാഷ്ട്രൈർ ഹതാ ന സ്യൂർ വിജ്ഞായ കരുപംഗവാഃ
മായാനിതൈർ വാ രക്ഷോഭിഃ സുലോരൈർ ദൃഢവൈരിഭിഃ
39 വിപരീതം മതം ജാതം വ്യാസസ്യാപി മഹാത്മനഃ
ഇത്യ് ഏവം ചിന്തയാം ആസ സുതസ്സേഹാനിതാ പൃഥാ
40 മഹത്യ് അഥാപരാഹ്ണേ തു ഘനൈഃ സൂര്യ ഇവാവൃതഃ
ബ്രാഹ്മണൈഃ പ്രവിശത് തത്ര ജിഷ്ണൂർ ബ്രഹ്മ പുരസ്കൃതഃ

അധ്യായം 182

1 [വൈ]

ഗത്യാ തു താം ഭാർഗവ കർമ്മശാലാം; പാർഥൗ പൃഥാം പ്രാപ്യ മഹാനഭാവൗ
 താം യാജ്ഞസേനീം പരമപ്രതീതു; ഭിക്ഷേത്യ് അഥാവേദയതാം നരാഗ്രൗ
 2 കടീ ഗതാ സാ ത് അനവേക്ഷ്യ പുത്രാൻ; ഉവാച ഭുക്തേതി സമേത്യ സർവേ
 പശ്യാത് ഇ കന്തി പ്രസമീക്ഷ്യ കന്യാം; കഷ്ടം മയാ ഭാഷിതം ഇത്യ് ഉവാച
 3 സാധർമ്മഭീതാ ഹി വിലജ്ജമാനാ; താം യാജ്ഞസേനീം പരമപ്രപ്രീതാം
 പാണൗ ഗൃഹീത്യോപജഗാമ കന്തി; യുധിഷ്ഠിരം വാക്യം ഉവാച ചേദം
 4 ഇയം ഹി കന്യാ ദ്രുപദസ്യ രാജന്യസ്; തവാനജാഭ്യാം മയി സംനിസൃഷ്ടാ
 യഥോചിതം പുത്ര മയാപി ചോക്തം; സമേത്യ ഭുക്തേതി നൃപ പ്രമാദാത്
 5 കഥം മയാ നാനൃതം ഉക്തം അദ്യ; ഭവേത് കത്രണാം ഋഷഭബ്രൂഹിഹി
 പാഞ്ചാലരാജസ്യ സുതാം അധർമോ; ന ചോപവർത്തേ നഭ്രുത പൂർവഃ
 6 മുഹൂർത്തമാത്രം ത് അനാചിന്ത്യ രാജാ; യുധിഷ്ഠിരോ മാതരം ഉത്തമൗജാ
 കന്തിം സമാശ്വാസ്യ കുരുപ്രവീരോ; ധനഞ്ജയം വാക്യം ഇദം ബഭാഷേ
 7 ത്വയാ ജിതാ പാണ്ഡവ യാജ്ഞസേനീ; ത്വയാ ച തോഷിഷ്യതി രാജപുത്രീ
 പ്രജാലൃതാം ഹൃദയതാം ചാപി വഹിർ; ഗൃഹാണ പാണിം വിധിവത് ത്വം
 അസ്യഃ

8 [ആർജ്ജ]

മാ മാം നരേന്ദ്ര ത്വം അധർമ്മഭാജം; കൃഥാ ന ധർമോ ഹ്യ് അയം ഈസ്തിതോ
 ിനൈഃ
 ഭവാൻ നിവേശ്യഃ പ്രഥമം തതോ ിയം; ഭീമോ മഹാബാഹുർ അചിന്ത്യകർമാ
 9 അഹം തതോ നകലോ ിനന്തരം മേ; മാദ്രീ സുതഃ സഹദേവോ ജഘന്യഃ
 വൃകോദരോ ിഹം ച യമൗ ച രാജന്; ഇയം ച കന്യാ ഭവതഃ സ്മ സർവേ
 10 ഹൃവംഗതേ യത് കരണീയം അത്ര; ധർമ്യം യശസ്യം കുരു തത് പ്രചിന്ത്യ
 പാഞ്ചാലരാജസ്യ ച യത് പ്രിയം സ്യാത്; തദ് ബ്രൂഹി സർവേ സ്മ വശോ
 സ്ഥിതാസ് തേ

11 [വൈ]

തേ ദൃഷ്ട്യാ തത്ര തിഷ്ഠന്തിം സർവേ കൃഷ്ണാം യശസ്വിനീം
 സന്ദ്രേക്ഷ്യാന്ത്യോന്യം ആസീനാ ഹൃദയൈസ് താം അധാരയൻ
 12 തേഷാം ഹി ദ്രുപദീം ദൃഷ്ട്യാ സർവേഷാം അമിതൗജസാം
 സന്ദ്രമഥ്യേന്ദ്രിയ ഗ്രാമം പ്രാദുരാസീൻ മനോ ഭവഃ
 13 കാമ്യം രൂപം ഹി പാഞ്ചാല്യാ വിധാത്രാ വിഹിതം സ്വയം
 ബഭ്രുവാധികം അന്യാഭിഃ സർവഭൂതമനോഹരം

14 തേഷാം ആകാര ഭാവജ്ഞഃ കന്തിപുത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ

ദ്വൈപായന വചഃ കൃത്യം സംസ്മരൻ വൈ നരർഷഭ

15 അബ്രവീത് സ ഹി താൻ ദ്രാതൃൻ മിഥോ ഭേദഭയാൻ നൃപഃ

സർവേഷാം ദ്രുപദീ ഭാര്യാ ഭവിഷ്യതി ഹി നഃ ശുഭാ

അധ്യായം 183

1 [വൈ]

ദ്രാതൃവചസ് തത് പ്രസമീക്ഷ്യ സർവേ; ജ്യേഷ്ഠസ്യ പാണ്ഡോസ് തനയാസ്
തദാനീം

തം ഏവാർഥം ധ്യായമാനാ മനോഭിർ; ആസാം ചക്രൂർ അഥ തത്രാമിതുജാഃ

2 വൃഷ്ണിപ്രവീരസ് തു കരുപ്രവീരാൻ; ആശങ്കമാനഃ സഹരൗഹിണേയഃ

ജഗാമ താം ഭാർഗവ കർമ്മശാലാം; യത്രാസതേ തേ പുരുഷപ്രവീരാഃ

3 തത്രോപവിഷ്ടം പൃഥു ദീർഘബാഹുഃ; ദദർശ കൃഷ്ണഃ സഹരൗഹിണേയഃ

അജാതശത്രുഃ പരിവാര്യ താംശ് ച; ഉപോപവിഷ്ടാഞ്ച് ജലനപ്രകാശാൻ

4 തതോ ഫബ്രവീദ് വാസുദേവോ ഫഭിഗമ്യ; കന്തീസൃതം ധർമമൃതാം വരിഷ്ടഹ്നം

കൃഷ്ണോ ഫനം അസ്മീതി നിഹീഡ്യ പാദൗ; യുധിഷ്ഠിരസ്യോജമീഢസ്യ രാജനഃ

5 തഥൈവ തസ്യാപ്യ് അനു രൗഹിണേയസ്; തൗ ചാപി ഹൃഷ്ടാഃ കുരവോ

ഫഭ്യനന്ദൻ

പിതൃഷ്യസുശ് ചാപി യദുപ്രവീരാവ്; അഗൃഹ്ണതാം ഭാരതമുഖ്യപാദൗ

6 അജാതശത്രുശ് ച കരുപ്രവീരഃ; പപ്രച്ഛ കൃഷ്ണം കശലം നിവേദ്യ

കഥം വയം വാസുദേവ ത്വയേഹ; ഗുഡോ വസന്തോ വിദിതാഃ സ്മ സർവേ

7 തം അബ്രവീദ് വാസുദേവഃ പ്രഹസ്യ; ഗുഡോ ഫപ്യ് അഗ്നിർ ജ്ഞായത ഏവ

രാജൻ

തം വിക്രമം പാണ്ഡവേയാനതീത്യ; കോ ഫന്യഃ കർതാ വിദ്യതേ മാനുഷേഷു

8 ദിഷ്ട്യാ തസ്മാത് പാവകാത് സമ്പ്രമുക്താഃ; യുയം സർവേ പാണ്ഡവാഃ ശത്രുസാ
ഹാഃ

ദിഷ്ട്യാ പാപോ ധൃതരാഷ്ടസ്യ പുത്രഃ; സഹാമാത്യോ ന സകാമോ ഫഭവിഷ്യത്

9 ഭദ്രം വോ ഫസ്മു നിഹിതം യദ് ഗുഹായാം; വിവർധധം ജലന ഇവേധ്യമാനഃ

മാ വോ വിദ്യഃ പാർഥിവാഃ കേ ചനേഹ; യാസ്യാവഹേ ശിബിരാദൈവ താവത്

സോ ഫനുജ്ഞാതഃ പാണ്ഡവേനാവ്യയ ശ്രീഃ; പ്രായാച് ഛീഘ്രം ബലദേവേന
സാർധം

അധ്യായം 184

1 [വൈ]

ധൃഷ്ടദ്യുമ്നസ് തു പാഞ്ചാല്യഃ പൃഷ്ഠതഃ കുരുനന്ദനൗ
 അന്വഗച്ഛത തദാ യാന്തൗ ഭാർഗവസ്യ നിവേശനം
 2 സോ fജ്ഞായമാനഃ പുരുഷാൻ അവധായ സമന്തതഃ
 സ്വയം ആരാൻ നിവിഷ്ഠോ fഭൂദ് ഭാർഗവസ്യ നിവേശനേ
 3 സായേ fഥ ഭീമസ് തു രിപുപ്രമാഥീ; ജിഷ്ണുർ യമൗ ചാപി മഹാനഭാവൗ
 ദൈക്ഷം ചരിത്രാ തു യുധിഷ്ഠിരായഃ നിവേശയാം ചക്രൂർ അദീനസന്തയാഃ
 4 തതസ് തു കന്തി ദ്രുപദാത്മജാം; താം ഉവാച കാലേ വചനം വദാന്യാ
 അതോ fഗ്രം ആദായ കുരുഷ്യ ഭദ്രേ; ബലിം ച വിപ്രായ ച ദേഹി ഭിക്ഷാം
 5 യേ ചാനം ഇച്ഛന്തി ദദസ്വ തേഭ്യഃ; പരിശ്രിതാ യേ പരിതോ മനുഷ്യാഃ
 തതസ് ച ശേഷം പ്രവിഭജ്യ ശീഘ്രം; അർധം ചതുർണാം മമ ചാത്മനസ് ച
 6 അർധം ച ഭീമായ ദദാഹി ഭദ്രേ; യ ഏഷ മത്തർഷഭ ഇല്യരൂപഃ
 ശ്യാമോ യുവാ സംഹനനോപപന്നഃ ഏഷോ ഹി വീരോ ബഹുഭക് സദൈവ
 7 സാ ഹൃഷ്യരൂപൈവ തു രാജപുത്രീ; തസ്യാ വചഃ സാധ്വ് അവിശങ്കമാനാ
 യഥാവദ് ഉക്തം പ്രചകാര സാധി; തേ ചാപി സർവേ fഭ്യവജഹ്രൂർ അനം
 8 കസൈസ് തു ഭൂമൗ ശയനം ചകാര; മാദ്രീ സുതഃ സഹദേവസ് തരസ്വി
 യഥാത്മീയാന്യ് അജിനാനി സർവേ; സംസ്തീര്യ വീരാഃ സൃഷ്ടപൂർ ധരണ്യാം
 9 അഗസ്ത്യശാസ്താം അഭിതോ ദിശം തു; ശിരാംസി തേഷാം കുരുസന്തമാനാം
 കന്തി പുരസ്താത് തു ബഭ്രുവ തേഷാം; കൃഷ്ണാ തിരസ് ചൈവ ബഭ്രുവ പത്തഃ
 10 അശേത ഭൂമൗ സഹ പാണ്ഡുപുത്രൈഃ; പാദോപയാനേവ കൃതാ കശേഷ
 ന തത്ര ദഃഖം ച ബഭ്രുവ തസ്യ; ന ചാവമേനേ കുരുപംഗവാംസ് താൻ
 11 തേ തത്ര ശൂരാഃ കഥയാം ബഭ്രുവഃ; കഥാ വിചിത്രാഃ പൃതനാധികാരാഃ
 അസ്താണി ദിവ്യാനി രഥാംസ് ച നാഗാൻ; ഖഡ്ഗാൻ ഗദാസ് ചാപി പരശ്യയാം
 ശ് ച
 12 തേഷാം കഥാസ് താഃ പരികീർത്യമാനാഃ; പാഞ്ചാലരാജസ്യ സുതസ് തദാനീം
 ശ്രശ്രാവ കൃഷ്ണാ ച തഥാ നിഷണ്ണാം; തേ ചാപി സർവേ ദദൃശൂർ മനുഷ്യാഃ
 13 ധൃഷ്ടദ്യുമ്നോ രാജപുത്രസ് തു സർവം; വൃത്തം തേഷാം കഥിതം ചൈവ രാത്രൗ
 സർവം രാജേണ ദ്രുപദായാഖിലേന; നിവേശയിഷ്യംസ് ത്വരിതോ ജഗാമ
 14 പാഞ്ചാലരാജസ് തു വിഷണ്ണരൂപസ്; താൻ പാണ്ഡവാൻ അപ്രതിവിന്ദമാനഃ
 ധൃഷ്ടദ്യുമ്നം പര്യപുച്ഛൻ മഹാത്മവഃ; ക്വ സാ ഗതാ കേന നീതാ ച കൃഷ്ണാ
 15 കച് ചിൻ ന ശൂഭ്രേണ ന ഹീനജേന; വൈശ്യേന വാ കരദേനോപപന്നാ
 കച് ചിത് പദം മൂർധ്നി ന മേ നിദിഗ്ധം; കച് ചിൻ മാലാ പതിതാ ന ശ്ശൂഭനേ

16 കച്ഛിത് സവർണ പ്രവരോ മനുഷ്യ; ഉദ്രിക്ത വർകോ ഹൃദ്യ ഉത വേഹ കച്ഛിത്

കച്ഛിൻ ന വാമോ മമ മൂർധ്നി പാദഃ; കൃഷ്ണാഭിമർശേന കൃതോ ഹൃദ്യ പുത്ര

17 കച്ഛിച്ഛ യക്ഷേഃ പരമപ്രപീതഃ; സംയുജ്യ പാർഥേന നരർഷഭേണ
ബ്രവീഹി തത്ത്വേന മഹാനഭാവഃ; കോ ഹൃസൗ വിജേതാ ദുഹിതൂർ മമാദ്യ

18 വിചിത്രവീര്യസ്യ തു കച്ഛിദ് അദ്യഃ; കരുപ്രവീരസ്യ ധരന്തി പുത്രഃ

കച്ഛിത് തു പാർഥേന യവീയസാദ്യഃ; ധനർ ഗൃഹീതം നിഹതം ച ലക്ഷ്യം

അധ്യായം 185

1 [വൈ]

തതസ് തഥോക്തഃ പരിഹൃഷ്ടരൂപഃ; പിത്രേ ശശംസാഥ സ രാജപുത്രഃ
 ധൃഷ്ടദൃക്തഃ സോമകാനാം പ്രബർഹോ; വൃത്തം യഥാ യേന ഹൃതാ ച കൃഷ്ണാ
 2 യോ fസൗ യുവസ്വായത ലോഹിതാക്ഷഃ; കൃഷ്ണാജിനീ ദേവസമാനരൂപഃ
 യഃ കാർമുകാഗ്ര്യം കൃതവാൻ അധിജ്യം; ലക്ഷ്യം ച തത് പതിതവാൻ പൃഥിവ്യാം
 3 അസജ്ജമാനശ് ച ഗതസ് തരസ്വി; വൃതോ ദ്വിജാഗ്രേയർ അഭിപൂജ്യമാനഃ
 ചക്രാമ വജ്രീവ ദിതേഃ സുതേഷു; സർവൈശ് ച ദേവൈർ ഋഷിഭിശ് ച ജുഷ്ടഃ
 4 കൃഷ്ണാ ച ഗൃഹ്യാജിനം അന്വയാത് തഃ; നാഗം യഥാ നാഗവധുഃ പ്രഹൃഷ്ടാ
 അമൃഷ്യമാണേഷു നരാധിപേഷു; ക്രുദ്ധേഷു തം തത്ര സമാപതന്തു
 5 തതോ fപരഃ പാർഥിവ രാജമധ്യേ; പ്രവൃദ്ധം ആരുജ്യ മഹീ പ്രരോഹം
 പ്രകാലയന് ഏവ സ പാർഥിവൗഘാൻ; ക്രുദ്ധോ fന്തകഃ പ്രാണഭൃതോ യഥൈവ
 6 തൗ പാർഥിവാനാം മിഷ്ഠതാം നരേന്ദ്രഃ; കൃഷ്ണാം ഉപാദായ ഗതൗ നരാഗ്ര്യൗ
 വിഭ്രാജമാനാവ് ഇവ ചന്ദ്രസൂര്യൗ; ബാഹ്യാം പുരാദ് ഭാർഗവ കർമ്മശാലാം
 7 തത്രോപവിഷ്കാർചിർ ഇവാനലസ്യഃ; തേഷാം ജനിത്രീതി മമ പ്രതർകഃ
 തഥാവിധൈർ ഏവ നരപ്രവീരൈർ; ഉപോപവിഷ്ഠേസ് ത്രിഭിർ അഗ്നികൽ
 പൈഃ
 8 തസ്യാസ് തതസ് താവ് അഭിവാദ്യ പാദാവ്; ഉക്ത്വാ ച കൃഷ്ണാം അഭിവാദയേ
 തി
 സ്ഥിതൗ ച തത്രൈവ നിവേദ്യ കൃഷ്ണാം; ദൈക്ഷ പ്രചാരായ ഗതാ നരാഗ്ര്യഃ
 9 തേഷാം ഇ ദൈക്ഷം പ്രതിഗൃഹ്യ കൃഷ്ണാ; കൃത്വാ ബലിം ബ്രഹ്മണസാച് ച
 കൃത്വാ
 താം ചൈവ വൃദ്ധാം പരിവിഷ്യ താംശ് ച; നരപ്രവീരാൻ സ്വയം അപ്യ് അഭക്ത
 10 സുപ്താസ് തു തേ പാർഥിവ സർവ ഏവ; കൃഷ്ണാ തു തേഷാം ചരണോപധാനം
 ആസീത് പൃഥിവ്യാം ശയനം ച തേഷാം; ദർഭാജിനാഗ്ര്യാസ്തരണോപപന്നം
 11 തേ നർദമാനാ ഇവ കാലമോഘാഃ; കഥാ വിചിത്രാഃ കഥയാം ബഭ്രുവുഃ
 ന വൈശ്യശൂദ്രപയികീഃ കഥാസ് താ; ന ച ദ്വിജാതേഃ കഥയന്തി വിരാഃ
 12 നിഃസംശയം ക്ഷത്രിയ പുംഗവാസ് തേ; യഥാ ഹി യുദ്ധം കഥയന്തി രാജൻ
 ആശാ ഹി നോ വ്യക്തം ഇയം സമൃദ്ധാഃ; മുക്താൻ ഹി പാർഥാഞ് ശൃണുമോ
 fഗ്നിദാഹാത്
 13 യഥാ ഹി ലക്ഷ്യം നിഹതം ധനുശ് ച; സജ്യം കൃതം തേന തഥാ പ്രസഹ്യ
 യഥാ ച ഭാഷന്തി പരസ്പരം തേ; ഛന്നാ ധ്രുവം തേ പ്രചരന്തി പാർഥാഃ
 14 തതഃ സ രാജാ ദ്രുപദഃ പ്രഹൃഷ്ടഃ; പുരോഹിതം പ്രേഷയാം തത്ര ചക്രേ

വിദ്യാമ യുഷ്മാൻ ഇതി ഭാഷമാണോ; മഹാത്മനഃ പാണ്ഡുസുതാഃ സ്ഥ കച് ചിത്
 15 ഗൃഹീതവാക്യോ നൃപതേഃ പുരോധാ; ഗത്യാ പ്രശംസാം അഭിധായ തേഷാം
 വാക്യം യഥാവൻ നൃപതേഃ സമഗ്രാം; ഉവാച താൻ സ ക്രമവിത് ക്രമേണ
 16 വിജ്ഞാതും ഇച്ഛത്യ് അവനീശ്വരോ വഃ; പാണ്ഡാലരാജോ ദ്രുപദോ വരാർഹഃ
 ലക്ഷ്യസ്യ വേദധാരം ഇമം ഹി ദൃഷ്ട്യാ; ഹർഷസ്യ നാന്തം പരിപശ്യതേ സഃ
 17 തദ് ആചസ്ത്വം ജ്ഞാതീകലാനപൂർവീം; പദം ശിരസു ദ്വിഷതാം കരുധം
 പ്രഹ്ലാദയധം ഹൃദയേ മമേദഃ; പാണ്ഡാലരാജസ്യ സഹാനഗസ്യ
 18 പാണ്ഡുർ ഹി രാജാ ദ്രുപദസ്യ രാജ്ഞഃ; പ്രിയഃ സഖാ ചാത്മസമോ ബദ്രവ
 തസ്യേഷ കാമോ ദുഹിതാ മമേയഃ; സ്തേഷാ യദി സ്യാദ് ഇതി കൗരവസ്യ
 19 അയം ച കാമോ ദ്രുപദസ്യ രാജ്ഞഃ; ഹൃദി സ്ഥിതോ നിത്യം അനിന്ദിതാം
 ഗാഃ

യദ് അർജുനോ വൈ പൃഥു ദീർഘബാഹുർ; ധർമേണ വിന്ദേത സുതാം മമേതി
 20 തഥോക്ത വാക്യം തു പുരോഹിതം തഃ; സ്ഥിതം വിനീതം സമുദീക്ഷ്യ രാജാ
 സമീപസ്ഥം ഭീമം ഇദം ശശാസഃ; പ്രദീയതാം പാദ്യം അർഘ്യം തഥാസ്മൈ
 21 മാന്യഃ പുരോധാ ദ്രുപദസ്യ രാജ്ഞസ്; തസ്മൈ പ്രയോജ്യാഭ്യധികൈവ പൂജാ
 ഭീമസ് തഥാ തത് കൃതവാൻ നരേന്ദ്രഃ; താം ചൈവ പൂജാം പ്രതിസംഗൃഹീത്യാ
 22 സുഖോപവിഷ്ടം തു പുരോഹിതം തഃ; യുധിഷ്ഠിരോ ബ്രാഹ്മണം ഇത്യ് ഉവാച
 പാണ്ഡാലരാജേന സുതാ നിസൃഷ്ടാ; സ്വധർമ്മദൃഷ്ടേന യഥാനുകാമം
 23 പ്രദിഷ്ട ശൂൽകാ ദ്രുപദേന രാജ്ഞഃ; സാനേന വിരേണ തഥാനുവൃത്താ
 ന തത്ര വർണേഷ കൃതാ വിവക്ഷാ; ന ജീവ ശിൽപേ ന കലേ ന ഗോത്രേ
 24 കൃതേന സജ്യേന ഹി കാർമുകേണ; വിഭേന ലക്ഷ്യേണ ച സംനിസൃഷ്ടാ
 സേയം തഥാനേന മഹാത്മനേഹഃ; കൃഷ്ണാ ജിതാ പാർഥിവ സംഘമധ്യേ
 25 നൈവം ഗതേ സൗമകിർ അദ്യ രാജഃ; സന്താപം അർഹത്യ് അസുഖായ
 കർതും

കാമശ് ച യോ ിസൗ ദ്രുപസദ്യ രാജ്ഞഃ; സ ചാപി സമ്പത്സ്യതി പാർഥിവസ്യ
 26 അപ്രാപ്യ രൂപാം ഹി നരേന്ദ്ര കന്യാഃ; ഇമാം അഹം ബ്രാഹ്മണ സാധു മന്യേ
 ന തദ് ധനർ മന്ദബലേന ശക്യഃ; മാർവ്യാ സമായോജയിതും തഥാ ഹി
 ന ചാക്രതാസ്തേണ ന ഹിനജേന; ലക്ഷ്യം തഥാ പാതയിതും ഹി ശക്യം
 27 തസ്മാൻ ന താപം ദുഹിതൂർ നിമിത്തം; പാണ്ഡാലരാജോ ിർഹതി കർതും
 അദ്യ

ന ചാപി തത് പാതനം അന്യഥേഹഃ; കർതും വിഷഹ്യം ഭൂവി മാനവേന
 28 ഏവം ബ്രുവത്യ് ഏവ യുധിഷ്ഠിരേ തു; പാണ്ഡാലരാജസ്യ സമീപതോ ിന്ത്യഃ

തരോജഗാമാശു നരോ ദ്വിതീയോ; നിവേദയിഷ്യന് ഇഹ സിദ്ധം അനം

അധ്യായം 186

1 [ഭൂത]

ജന്യാർഥം അന്നം ദ്രുപദേന രാജ്ഞഃ; വിവാഹ ഹേതോർ ഉപസംസ്കൃതം ച
തദ് ആപ്ലവധം കൃതസർവകാര്യഃ; കൃഷ്ണാ ച തത്രൈവ ചിരം ന കാര്യം

2 ഇമേ രഥഃ കാഞ്ചനപദ്മചിത്രഃ; സദശ്യയുക്താ വസുധാധിപാർഹഃ
ഏതാൻ സമാരൂഹ്യ പരൈത സർവേ; പാഞ്ചാലരാജസ്യ നിവേശനം തത്

3 [വൈ]

തതഃ പ്രയാതഃ കുരുപംഗവാസ് തേ; പുരോഹിതം തം പ്രഥമം പ്രയാപ്യ
ആസ്ഥായ യാനാനി മഹാന്തി താനി; കന്തീ ച കൃഷ്ണാ ച സഹൈവ യാതേ

4 ശ്രുത്വാ തു വാക്യാനി പുരോഹിതസ്യ; യാന്യ് ഉജ്ജ്വലൻ ഭാരത ധർമ്മരാജഃ
ജിജ്ഞാസയൈവഥ കരൂത്തമാനഃ; ദ്രവ്യാണ്യ് അനേകാന്യ് ഉപസഞ്ജഹാര

5 ഫലാനി മാല്യാനി സുസംസ്കൃതാനി; ചർമാണി വർമാണി തഥാസനാനി
ഗാശ് ചൈവ രാജന് അഥ ചൈവ രജജ്ജർ; ദ്രവ്യാണി ചാനുാനി കൃഷി നിമിത്തം

6 അന്യേഷു ശിൽപേഷു ച യാന്യ് അപി സ്യുഃ; സർവാണി കൃൽപ്താന്യ് അഖി
ലേന തത്ര

ക്രീഡാ നിമിത്താനി ച യാനി താനി; സർവാണി തത്രോപജഹാര രാജാ
7 രഥാശ്വവർമാണി ച ഭാനമന്തി; ഖഡ്ഗാ മഹാന്തോ ിശ്വരഥാശ് ച ചിത്രഃ
ധന്തംഷി ചാഗ്ര്യാണി ശരാശ് ച മുഖ്യഃ; ശക്ത്യേഷയഃ കാഞ്ചനദ്രുഷിതാശ് ച

8 പ്രാസാ ഭൂശൂണ്യശ് ച പരശ്വധാശ് ച; സാംഗ്രാമികം ചൈവ തഥൈവ സർവം
ശയ്യാസനാന്യ് ഉത്തമസംസ്കൃതാനി; തഥൈവ ചാസൻ വിവിധാനി തത്ര

9 കന്തീ തു കൃഷ്ണാ പരിഗൃഹ്യ സാധീം; അന്തഃപുരം ദ്രുപദസ്യാവിവേഷ
സ്ത്രീയശ് ച താം കൗരവരാജപത്നീം; പ്രത്യർചയാം ചക്രൂർ അദീനസത്താഃ

10 താൻ സിംഹവിക്രാന്ത ഗതീൻ അവേക്ഷ്യ; മഹർഷഭാക്ഷാൻ അജിനോത്ത
രീയാൻ

ശുശ്രോത്തരാംസാൻ ഭൂജഗേരൂഃ; ഭോഗപ്രലംബബാഹുൻ പുരുഷപ്രവീരാൻ

11 രാജാ ച രാജ്ഞഃ സചിവാശ് ച സർവേ; പുത്രാശ് ച രാജ്ഞഃ സുഹൃദസ്
തഥൈവ

പ്രേഷ്ട്യാശ് ച സർവേ നിഖിലേന രാജൻ; ഹർഷം സമാപേതുർ അതീവ തത്ര

12 തേ തത്ര വീരാഃ പരമാസനേഷു; സപാദ പീഠേഷ് അവിശങ്കമാനഃ
യഥാനുപൂർവ്വാ വിവിശൂർ നരാഗ്ര്യാസ്; തദാ മഹാർഹേഷു ന വിസൃയന്തഃ

13 ഉച്ഛാപചം പാർഥിവ ഭോജനീയം; പാത്രീഷു ജാംബുനദരാജതീഷു
ദാസാശ് ച ദാസ്യശ് ച സമൃഷ്ടവേഷാ; ഭോജാപകാശ് ചാപ്യ് ഉപജഹൂർ അന്നം

14 തേ തത്ര ഭൂക്ത്വാ പുരുഷപ്രവീരാഃ; യഥാനുകാമം സുദൃശം പ്രതീതാഃ

ഉത്ക്രമ്യ സർവാണി വസൂനി തത്ര; സാംഗ്രാമികാന്യ് ആവിവിശൂർ നൃവീരാഃ
15 തൽ ലക്ഷയിതാ ദ്രുപദസ്യ പുത്രോ; രാജാ ച സർവൈഃ സഹ മന്ത്രിമുഖ്യൈഃ
സമർചയാം ആസൂർ ഉപേത്യ ഹൃഷ്ടാഃ; കന്തിസുതാൻ പാർഥിവ പുത്രപൗത്രാൻ

അധ്യായം 187

1 [വൈ]

തത ആഹുയ പാഞ്ചാല്യോ രാജപുത്രം യുധിഷ്ഠിരം
 പരിഗ്രഹേണ ബ്രാഹ്മേണ പരിഗൃഹ്യ മഹാദ്യുതിഃ
 2 പര്യപ്ലച്ഛദ് അദീനാത്മാ കന്തിപുത്രം സുവർചസം
 കഥം ജാനീമ ഭവതഃ ക്ഷത്രിയാൻ ബ്രാഹ്മണാൻ ഉത
 3 വൈശ്യാൻ വാ ഗുണസമ്പന്നാൻ ഉത വാ ശൂദ്രയോനിജാൻ
 മായാം ആസ്ഥായ വാ സിദ്ധാംശ് ചരതഃ സർവതോദിശം
 4 കൃഷ്ണാ ഹേതോർ അനുപ്രാപ്താൻ ദിവഃ സന്ദർശനാർമിനഃ
 ബ്രവീതു നോ ഭവാൻ സത്യം സന്ദേഹോ ഹ്യ് അത്ര നോ മഹാൻ
 5 അപി നഃ സംശയസ്യാന്തേ മനസ്തൃഷ്ടീർ ഇഹാവിശേത്
 അപി നോ ഭാഗധേയാനി ശുഭാനി സ്യുഃ പരന്തപ
 6 കാമയാ ബ്രൂഹി സത്യം ത്വം സത്യം രാജസു ശോഭതേ
 ഇഷ്ടാപൂർത്തേന ച തഥാ വക്തവ്യം അന്യതം ന തു
 7 ശ്രുത്വാ ഹ്യ് അമരസങ്കാശ തവ വാക്യം അരിന്ദമ
 ധ്രുവം വിവാഹ കരണം ആസ്ഥാസ്യാമി വിധാനതഃ

8 [യ്]

മാ രാജൻ വിമനാ ഭൂസ് ത്വം പാഞ്ചാല്യ പ്രീതിർ അസ്തു തേ
 ഊസ്തിതസ് തേ ധ്രുവഃ കാമഃ സംവൃത്തോ ിയം അസംശയം
 9 വയം ഹി ക്ഷത്രിയാ രാജൻ പാണ്ഡോഃ പുത്രാ മഹാത്മനഃ
 ജ്യേഷ്ഠം മാം വിദ്ധി കൗന്തേയം ഭീമസേനാർജുനാവ് ഇമൗ
 യാഭ്യോ തവ സുതാ രാജൻ നിർജിതാ രാജസംസദി
 10 യമൗ തു തത്ര രാജേന്ദ്ര യത്ര കൃഷ്ണാ പ്രതിഷ്ഠിതാ
 വ്യേതു തേ മാനസം ദുഃഖം ക്ഷത്രിയാഃ സ്നോ നരർഷഭ
 പദ്മിനീവ സുതേയം തേ ഹൃദാദ് അന്യം ഹ്രദം ഗതാ
 11 ഇതി തഥ്യം മഹാരാജ സർവം ഏതദ് ബ്രവീമി തേ
 ഭവാൻ ഹി ഗുരുർ അസ്സാകം പരമം ച പരായണം

12 [വൈ]

തതഃ സ ഭൂപദോ രാജാ ഹർഷവ്യാകുല ലോചനഃ
 പ്രതിവജ്ജത തദാ യുക്തം നാശകത് തം യുധിഷ്ഠിരം
 13 യന്തേന തു സ തം ഹർഷം സംനിഗൃഹ്യ പരന്തപഃ
 അനുരൂപം തതോ രാജാ പ്രത്യുവാച യുധിഷ്ഠിരം
 14 പപ്രച്ഛ ചൈനം ധർമാത്മാ യഥാ തേ പ്രഭൃതാഃ പുരാ

സ തസ്മൈ സർവം ആചഖ്യാവ് ആനപൂർവ്വേണ പാണ്ഡവഃ

15 തച് ശ്രുത്വാ ദ്രുപദോ രാജാ കന്തീപുത്രസ്യ ഭാഷിതം

വിഗർഹയാം ആസ തദാ ധൃതരാഷ്ട്രം ജനേശ്വരം

16 ആശ്വാസയാം ആസ തദാ ധൃതരാഷ്ട്രം യുധിഷ്ഠിരം

പ്രതിജ്ഞേ ച രാജ്യായ ദ്രുപദോ വദതാം വരഃ

17 തതഃ കന്തീ ച കൃഷ്ണാ ച ഭീമസേനാർജുനാവ് അപി

യമൗ ച രാജ്ഞാ സന്ദിഷ്ഠൗ വിവിശ്രുർ ഭവനം മഹത്

18 തത്ര തേ ന്യവസൻ രാജൻ യജ്ഞസേനേന പൂജിതാഃ

പ്രത്യാശ്വസ്താംസ് തതോ രാജാ സഹ പുത്രൈർ ഉവാച താൻ

19 ഗൃഹ്ണാതു വിധിവത് പാണിം അദ്വൈവ കരുനന്ദനഃ

പുണ്യേ ിഹനി മഹാബാഹുർ അർജുനഃ കുരുതാം ക്ഷണം

20 തതസ് തം അബ്രവീദ് രാജാ ധർമ്മപുത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ

മമാപി ദാരസംബന്ധഃ കാര്യസ് താവദ് വിശാം പതേ

21 [ദ്രുപദ]

ഭവാൻ വാ വിധിവത് പാണിം ഗൃഹ്ണാതു ദുഹിതൂർ മമ

യസ്യ വാ മന്യസേ വീര തസ്യ കൃഷ്ണാം ഉപാദിശ

22 [യ]

സർവേഷാം ദ്രുപദീ രാജൻ മഹിഷീ നോ ഭവിഷ്യതി

ഏവം ഹി വ്യാഹൃതം പൂർവം മമ മാത്രാ വിശാം പതേ

23 അഹം ചാപ്യ് അനിവിഷ്ടോ വൈ ഭീമസേനസ് ച പാണ്ഡവഃ

പാർഥേന വിജിതാ ചൈഷാ രത്നദ്രതാ ച തേ സുതാ

24 ഏഷ നഃ സമയോ രാജൻ രത്നസ്യ സഹഭോജനം

ന ച തം ഹാതും ഇച്ഛാമഃ സമയം രാജസത്തമ

25 സർവേഷാം ധർമ്മതഃ കൃഷ്ണാ മഹിഷീ നോ ഭവിഷ്യതി

ആനപൂർവ്വേണ സർവേഷാം ഗൃഹ്ണാതു ജ്വലനേ കരം

26 [ദ്രുപദ]

ഏകസ്യ ബഹുത്വം വിഹിതാ മഹിഷ്യഃ കുരുനന്ദന

നൈകസ്യ ബഹവഃ പുസോ വിധീയന്തേ കദാ ചന

27 ലോകവേദ വിരുദ്ധം ത്വം നാധർമ്മം ധാർമികഃ ശുചിഃ

കർതും അർഹസി കൗന്തേയ കസ്യാത് തേ ബുദ്ധീർ ഈദൃശീ

28 [യ]

സ്യുക്ക്ഷ്യാ ധർമ്മോ മഹാരാജ നാസ്യ വിദ്മോ വയം ഗതിം

പൂർവേഷാം ആനപൂർവ്വേണ യാതും വർത്താനായമഹേ

29 ന മേ വാഗ് അന്തരം പ്രാഹ നാധർമ്മേ ധീയതേ മതിഃ

ഏവം ചൈവ വദത്യ് അംബാ മമ ചൈവ മനോഗതം

30 ഏഷ ധർമ്മോ ധ്രുവോ രാജംഗ് ചരൈനം അവിചാരയൻ

മാ ച തേ fത്ര വിശങ്കാ ഭൂത് കഥം ചിദ് അപി പാർഥിവ

31 [ദ്രുപദ]

ത്വം ച കന്തി ച കൗന്തേയ ധൃഷ്ടദ്യുമ്നസ് ച മേ സുതഃ

കഥയന്ത് ഇതികർതവ്യം ശഃകാലേ കരവാമഹേ

32 [വൈ]

തേ സമേത്യ തതഃ സർവേ കഥയന്തി സു ഭാരത

അഥ ദൈവപായനോ രാജന് അഭ്യോഗച്ഛദ് യദ്രച്ഛയാ

അധ്യായം 188

1 [വൈ]

തതസ് തേ പാണ്ഡവഃ സർവേ പാണ്ഡാല്യുഃ ച മഹായശഃ

പ്രത്യുമായ മഹാത്മാനം കൃഷ്ണം ദ്രുപ്യാഭ്യപുജയൻ

2 പ്രതിനന്ദ്യ സ താൻ സർവൻ പൃഷ്ഠാ കശലം അന്തഃ

ആസനേ കാഞ്ചനേ ശുഭ്രേ നിഷസാദ മഹാമനഃ

3 അനജ്ഞാതാസ് തു തേ സർവേ കൃഷ്ണനാമിത തേജസാ

ആസനേഷു മഹാർഹേഷു നിഷേദൂർ ദ്വിപദാം വരാഃ

4 തതോ മുഹൂർതാൻ മധുരാം വാണീം ഉച്ചാര്യ പാർഷ്വതഃ

പപ്രച്ഛ തം മഹാത്മാനം ദ്രൗപദ്യ് അർഥേ വിശാം പതിഃ

5 കഥം ഏകാ ബഹുനാം സ്യാൻ ന ച സ്യാദ് ധർമ്മസങ്കരഃ

ഏതൻ നോ ഭഗവാൻ സർവം പ്രബ്രവീതു യഥാതഥം

6 [വ്യാസ]

അസ്തിൻ ധർമ്മേ വിപ്രലംഭേ ലോകവേദ വിരോധകേ

യസ്യ യസ്യ മതം യദ് യച്ഛ്രോതും ഇച്ഛാമി തസ്യ തത്

7 [ദ്രുപദ]

അധർമ്മോ ിയം മമ മതോ വിരുദ്ധോ ലോകവേദയോഃ

ന ഹ്യ ഏകാ വിദ്യതേ പത്നീ ബഹുനാം ദ്വിജസന്തമ

8 ന ചാപ്യ് ആചരിതഃ പൂർവൈർ അയം ധർമ്മോ മഹാത്മഭിഃ

ന ച ധർമ്മോ ിപ്യ് അനേകസ്ഥശ് ചരിതവ്യഃ സനാതനഃ

9 അതോ നാഹം കരോമ്യ് ഏവം വ്യവസായം ക്രിയാം പ്രതി

ധർമ്മസന്ദേഹ സന്ദിഗ്ധം പ്രതിഭാതി ഹി മാം ഇദം

10 [ധ്ര]

യവീയസഃ കഥം ഭാര്യാം ജ്യേഷ്ഠോ ഭ്രാതാ ദ്വിജർഷഭ

ബ്രഹ്മൻ സമഭിവാർത്തേ സദ്യുത്തഃ സംസ് തപോധന

11 ന തു ധർമ്മസ്യ സൂക്ഷ്മത്വാദ് ഗതിം വിദ്മഃ കഥം ചന

അധർമ്മോ ധർമ്മ ഇതി വാ വ്യവസായോ ന ശക്യതേ

12 കർതും അസുദ്വിധൈർ ബ്രഹ്മംസ് തതോ ന വ്യവസായ്യ് അഹം

പഞ്ചാനാം മഹിഷീ കൃഷ്ണാ ഭവത് ഇതി കഥം ചന

13 [യ്]

ന മേ വാഗ് അന്യതം പ്രാഹ നാധർമ്മേ ധീയതേ മതിഃ

വർത്തതേ ഹി മനോ മേ ിത്ര നൈഷോ ിധർമ്മഃ കഥം ചന

14 ശ്രൂയതേ ഹി പുരാണേ ിപി ജടിലാ നാമ ഗൗതമീ

ഋഷീൻ അധ്യാസിതവതി സപ്ത ധർമ്മഭൃതാം വര
 15 ഗുരോൾ ച വചനം പ്രാഹുർ ധർമ്മം ധർമ്മജ്ഞ സത്തമ
 ഗുരൂണാം ചൈവ സർവേഷാം ജനിത്രീ പരമോ ഗുരഃ
 16 സാ ചാപ്യ് ഉക്തവതീ വാചം ഭൈക്ഷ്യവദ് ഭൃത്യതാം ഇതി
 തസ്മാദ് ഏതദ് അഹം മന്യേ ധർമ്മം ദ്വിജ വരോത്തമ
 17 [കന്തി]
 ഏവം ഏതദ് യഥാഹായം ധർമ്മചാരി യുധിഷ്ഠിരഃ
 അന്യതാൻ മേ ഭയം തീവ്രം മുച്യേയം അന്യതാത് കഥം
 18 [വ്യാസ]
 അന്യതാൻ മോക്ഷ്യസേ ഭദ്രേ ധർമ്മശ് ചൈവ സനാതനഃ
 ന തു വക്ഷ്യാമി സർവേഷാം പാണ്ഡുല ശൃണ മേ സ്വയം
 19 യഥായം വിഹിതോ ധർമ്മോ യതശ് ചായം സനാതനഃ
 യഥാ ച പ്രാഹ കൗന്തേയസ് തഥാ ധർമ്മോ ന സംശയഃ
 20 [വൈ]
 തത ഉത്ഥായ ഭഗവാൻ വ്യാസോ ദ്വൈപായനഃ പ്രഭുഃ
 കരേ ഗൃഹീത്വാ രാജാനം രാജവേഷ്മ സമാവിശത്
 21 പാണ്ഡവാശ് ചാപി കന്തി ച ധൃഷ്ടദ്യുമ്നശ് ച പാർഷതഃ
 വിചേതസസ് തേ തത്രൈവ പ്രതീക്ഷന്തേ സ്മ താവ് ഉഭൗ
 22 തതോ ദ്വൈപായനസ് തസ്മൈ നരേന്ദ്രായ മഹാത്മനേ
 ആചഖ്യൗ തദ് യഥാ ധർമ്മോ ബഹുനാം ഏകപത്തിതാ

അധ്യായം 189

1 [വ്യാസ]

പുരാ വൈ നൈമിഷാരണ്യേ ദേവാഃ സത്രം ഉപാസതേ
 തത്ര വൈവസ്വതോ രാജന്ത് ശാമിത്രം അകരോത് തദാ
 2 തതോ യമോ ദീക്ഷിതസ് തത്ര രാജൻ; നാമാരയത് കിം ചിദ് അപി പ്രജാഭ്യഃ
 തതഃ പ്രജാസ് താ ബഹുലാ ബഭ്രുവുഃ; കാലാതിപാതാൻ മരണാത് പ്രഹീണാഃ
 3 തതസ് തു ശക്രോ വന്ദനഃ കബേരഃ; സാധ്യാ ഭദ്രാ വസവശ് ചാശ്വിനൗ ച
 പ്രണേതാരം ഭുവനസ്യ പ്രജാപതിഃ; സമാജഗ്മുസ് തത്ര ദേവാസ് തഥാന്യേ
 4 തതോ fബ്രുവന്ത് ലോകഗുരം സമേതാഃ; ഭയം നസ് തീവ്രം മാനുഷാണാം
 വിവൃദ്ധ്യാ
 തസ്മാദ് യോദ് ഉദഗ്ദ്ധിജന്തഃ സുഖേപ്സവഃ; പ്രയാമ സർവേ ശരണം ഭവന്തം

5 [ബ്രഹ്മാ]

കിം വോ ഭയം മാനുഷേഭ്യോ യുയം സർവേ യദാമരാഃ
 മാ വോ മർത്യസകാശാദ് വൈ ഭയം ഭവതു കർഹി ചിത്

6 [ദേവാഹ്]

മർത്യാ ഹ്യ് അമർത്യാഃ സംവൃത്താ ന വിശേഷോ fസ്തി കശ് ചന
 അവിശേഷാദ് ഉദഗ്ദ്ധിജന്തോ വിശേഷാർഥം ഇഹാഗതാഃ

7 [ബ്രഹ്മാ]

വൈവസ്വതോ വ്യാപൃതഃ സത്ര ഹേതോസ്; തേന ത് ഇമേ ന ഗ്രിയന്തേ
 മനുഷ്യാഃ
 തസ്മിന് ഏകാഗ്രേ കൃതസർവകാര്യേ; തത ഏഷാം ഭവിതൈവാന്ത കാലഃ

8 വൈവസ്വതസ്യാപി തന്തർ വിഭൂതാഃ; വീര്യേണ യുഷ്മാകം ഉത പ്രയുക്താ
 സൈഷാം അന്തോ ഭവിതാ ഹ്യ് അന്തകാലേ; തന്തർ ഹി വീര്യം ഭവിതാ നരേഷു

9 [വ്യാസ]

തതസ് തു തേ പൂർവജ ദേവവാക്യാഃ; ശ്രുത്വാ ദേവാ യത്ര ദേവാ യജന്തേ
 സമാസീനാസ് തേ സമേതാ മഹാബലാഃ; ഭാഗീ രഥ്യാം ദദൃശുഃ; പുണ്ഡരീകം
 10 ദൃഷ്ട്വാ ച തദ് വിസിതാസ് തേ ബഭ്രുവുസ്; തേഷാം ഇന്ദ്രസ് തത്ര ശൂരോ
 ജഗാമ

സോ fപശ്യദ് യോഷാം അഥ പാവകപ്രഭോഃ; യത്ര ഗംഗാ സതതം സന്ദ്രസ്മതാ
 11 സാ തത്ര യോഷാ അദതീ ജലാർഥിനീ; ഗംഗാം ദേവീം വ്യവഗാഹ്യാവതിഷ്ഠത്
 തസ്യാശ്രു ബിന്ദുഃ പതിതോ ജലേ വൈ; തത് പദ്മം ആസിദ് അഥ തത്ര
 കാഞ്ചനം

12 തദ് അദ്ഭുതം പ്രേക്ഷ്യ വജ്രീ തദാനീം; അപ്സ്മത് താം യോഷിതം അന്തികാദ്

വൈ

കാ ത്വം കഥം രോദിഷി കസ്യ ഹേതോർ; വാക്യം തഥ്യം കാമയേഹ ബ്രവീഹി
13 [സ്ത്രീ]

ത്വം വേത്യസേ മാം ഇഹ യാസ്തി ശക്ര; യദർഥം ചാഹം രോദിമി മന്ദഭാഗ്യാ
ആഗച്ഛ രാജൻ പുരതോ ിഹം ഗമിഷ്യേ; ദൃഷ്ട്യാസി തദ് രോദിമി യത്കൃതേ ിഹം
14 [വ്യാസ]

താം ഗച്ഛന്തീം അന്വഗച്ഛത് തദാനിം; സോ ിപശ്യദ് ആരാത് തരുണം ദർശന്തി
യം

സിംഹാസനസ്ഥം യുവതീ സഹായം ക്രീഡന്തം; അക്ഷൈർ ഗിരിരാജമൂർധ്നി
15 തം അബ്രവീദ് ദേവരാജോ മമേദം; ത്വം വിദ്ധി വിശ്യാം ഭൂവനം വശേ സ്ഥിതം
ഈശോ ിഹം അസ്തിതി സമന്യൂർ അബ്രവീദ്; ദൃഷ്ട്യാ തം അക്ഷൈഃ സുഭൃശം
പ്രമത്തം

16 ക്രുദ്ധം തു ശക്രം പ്രസമീക്ഷ്യ ദേവോ; ജഹാസ ശക്രം ച ശന്നൈർ ഉദൈക്ഷത
സംസ്തംഭിതോ ിഭൂദ് അഥ ദേവരാജസ്; തേനോക്ഷിതഃ സ്ഥാണർ ഇവാവതസേഥ

17 യദാ തു പര്യോപ്തം ഇഹാസ്യ ക്രീഡയാ; തദാ ദേവീം ളദതിം താം ഉവാച
ആനീയതാം ഏഷ യതോ ിഹം ആരാൻ; മൈനം ദർപഃ പുനർ അപ്യ് ആവി
ശേത

18 തതഃ ശക്രഃ സൃഷ്ടമാത്രസ് തയാ തു; സ്രസ്തൈർ അംഗൈഃ പതിതോ ിഭൂദ്
ധരണ്യാം

തം അബ്രവീദ് ഭഗവാൻ ഉഗ്രതേജാ; മൈവം പുനഃ ശക്ര കൃമാഃ കഥം ചിത്
19 വിവർതയൈനം ച മഹാദ്രിരാജം; ബലം ച വീര്യം ച തവാപ്രമേയം
വിവൃത്യ ചൈവാവിശ മധ്യം അസ്യ; യത്രാസതേ ത്വദിധാഃ സൂര്യഭാസഃ

20 സ തദ് വിവൃത്യ ശിഖരം മഹാഗിരേസ്; ഇല്യദ്യുതീംശ് ചതുരോ ിന്യാൻ
ദദർശ

സ താൻ അഭിപ്രേക്ഷ്യ ബഭ്രുവ ദഃഖിതഃ; കച് ചിൻ നാഹം ഭവിതാ വൈ യഥേമേ
21 തതോ ദേവോ ഗിരിശോ വജ്രപാണിഃ; വിവൃത്യ നേത്രേ കപിതോ ിഭൂവാച
ദരീം ഏതാം പ്രവിശ ത്വം ശതക്രതോ; യൻ മാം ബാല്യാദ് അവമംസമാഃ
പുരസ്താത്

22 ഉക്തസ് ത്വ് ഏവം വിഭൂനാ ദേവരാജഃ; പ്രവേപമാനോ ഭൃശം ഏവാഭിഷംഗാത്
സ്രസ്തൈർ അംഗൈർ അനിലേനേവ നന്നം; അശ്വതഥ പാത്രം ഗിരിരാജമൂർധ്നി

23 സ പ്രാഞ്ജലിർ വിനതേനാനനേന; പ്രവേപമാനഃ സഹസൈവം ഉക്തഃ
ഉവാച ചേദം ബഹുരൂപം ഉഗ്രഃ; ദൃഷ്ട്യാ ശേഷസ്യ ഭഗവംസ് ത്വം ഭവാദ്യ

24 തം അബ്രവീദ് ഉഗ്രധന്വാ പ്രഹസ്യ; നൈവം ശീലാഃ ശേഷം ഇഹാപ്സവന്തി

ഏതേ ഫപ്യ് ഏവം ഭവിതാരഃ പുരസ്താത്; തസ്താദ് ഏതാം ദരിം ആവിശ്യ ശേധം
25 ശേഷോ ഫപ്യ് ഏവം ഭവിതാ നോ ന സംശയോ; യോനിം സർവേ മാനുഷിം
ആവിശധം

തത്ര യുയം കർമകൃത്യാവിഷഹ്യം; ബഹുൻ അന്യാൻ നിധനം പ്രാപയിത്യാ
26 ആഗന്താരഃ പുനർ ഏവേന്ദ്ര ലോകം; സ്വകർമണാ പൂർവജിതം മഹാർഹം
സർവം മയാ ഭാഷിതം ഏതദ് ഏവം; കർതവ്യം അന്യദ് വിവിധാർഥവച് ച
27 [പൂർവൈന്ദ്രാഹ്]

ഗമിഷ്യാമോ മാനുഷം ദേവലോകാദ്; ദുരായരോ വിഹിതോ യത്ര മോക്ഷഃ
ദേവാസ് ത്വ് അസ്മാൻ ആദധീരത് ജനന്യാം; ധർമോ വായുർ മഘവാൻ
അശ്വിനൗ ച

28 [വ്യാസ]

ഏതച് ശൂത്യാ വജ്രപാണിർ വചസ് തു; ദേവ ശ്രേഷ്ഠം പുനർ ഏവേദം ആഹ
വീര്യേണാഹം പുരുഷം കാര്യഹേതോർ; ദദ്യാം ഏഷാം പഞ്ചമം മത്പ്രസൂതം
29 തേഷാം കാമം ഭഗവാൻ ഉഗ്രധന്യാ; പ്രാദാദ് ഇഷ്ടം സന്നിസർഗാദ് യഥോ
ക്തം

താം ചാപ്യ് ഏഷാം യോഷിതം ലോകകാന്താം; ശ്രീയം ഭാര്യാം വ്യദധാൻ
മാനുഷേഷു

30 തൈർ ഏവ സാർധം തു തതഃ സ ദേവോ; ജഗാമ നാരായണം അപ്രമേയം
സ ചാപി തദ് വ്യദധാത് സർവം ഏവ; തതഃ സർവേ സംബ്രൂവുർ ധരണ്യാം

31 സ ചാപി കേശൗ ഹരിർ ഉദ്ബന്ധർഹഃ ശുക്ലം ഏകം അപരം ചാപി കൃഷ്ണം
തൗ ചാപി കേശൗ വിശതാം യദുനാം; കലേ സ്ഥിരൗ രോഹിണീം ദേവകീം ച
തയോർ ഏകോ ബലദേവോ ബഭ്രുവഃ കൃഷ്ണോ ദ്വിതീയഃ കേശവഃ സംബഭ്രുവ

32 യേ തേ പൂർവം ശക്ര രൂപാ നിരുദ്ധാസ്; തസ്യാം ദദ്യാം പർവതസ്യോത്തര
സ്യ

ഇഹൈവ തേ പാണ്ഡവാ വീര്യവന്തഃ; ശക്രസ്യാംശഃ പാണ്ഡവഃ സവ്യസാചി
33 ഏവം ഏതേ പാണ്ഡവാഃ സംബഭ്രൂവുർ; യേ തേ രാജൻ പൂർവം ഇന്ദ്രാ ബഭ്രൂവഃ
ലക്ഷ്മീശ് ചൈഷാം പൂർവം ഏവോപദിഷ്ടാഃ; ഭാര്യാം യൈഷാ ദ്രൗപദീ ദിവ്യത്ര
പാ

34 കഥം ഹി സ്ത്രീ കർമണോ ഫന്തേ മഹീതലാത്; സമൃത്ഥിഷ്ടേദ് അന്യതോ
ദൈവയോഗാത്

യസ്യാ രൂപം സോമസൂര്യപ്രകാശം; ഗന്ധശ് ചാഗ്ര്യഃ ക്രോശമാത്രാത് പ്രവാതി
35 ഇദം ചാന്യത് പ്രീതിപൂർവം നരേന്ദ്രഃ; ദദാമി തേ വരം അത്യദ്ഭുതം ച
ദിവ്യം ചക്ഷഃ പശ്യ ക്ഷിതീസുതാംസ് തപഃ; പുണ്യൈർ ദിവൈഃ പൂർവദേഹൈർ

ഉപേതാൻ

36 [വൈ]

തതോ വ്യാസഃ പരമോദാരകർമ്മാ; ശുചിർ വിപ്രസ് തപസാ തസ്യ രാജ്ഞഃ
ചക്രൂർ ദിവ്യം പ്രദദൗ താൻ സ സർവാൻ; രാജാപത്യത് പൂർവദേഹൈർ
യഥാവത്

37 തതോ ദിവ്യാൻ ഹേമകിരീട മാലിനഃ; ശക്ര പ്രഖ്യാൻ പാവകാദിത്യവർണാൻ
ബദ്ധാപീഡാംഗ് ചാരുരൂപാംഗ് ച യൂനോ; വ്യൂഢോരസ്കാംസ് താലമാത്രാൻ
ദദർശ

38 ദിവൈർ വസ്ത്രൈർ അരജോഭിഃ സുവർണൈർ; മാലൈഗ്ഗ് ചാഗ്രൈഃ
ശോഭമാനാൻ അതീവ

സാക്ഷാത് ത്ര്യക്ഷാൻ വസവോ വാഥ ദിവ്യാൻ; ആദിത്യാൻ വാ സർവഗുണോ
പപന്നാൻ

താൻ പൂർവേന്ദ്രാൻ ഏവം ഈക്ഷ്യാദിരൂപാൻ; പ്രീതോ രാജാ ദ്രുപദോ വിസ്തീത
ഗ് ച

39 ദിവ്യാം മായാം താം അവാപ്യാപ്രമേയാം; താം ചൈവാഗ്ര്യാം ശ്രീയം ഇവ
രൂപിണീം ച

യോഗ്യാം തേഷാം രൂപതേജോ യശോഭിഃ; പതീം ഋദ്ധാം ദൃഷ്ട്വാൻ പാർഥിവേ
ന്ദ്രഃ

40 സ തദ് ദൃഷ്ട്വാ മഹദ് ആശ്ചര്യരൂപം; ജഗ്രാഹ പാദൗ സത്യവത്യാഃ സുതസ്യ
നൈതച് ചിത്രം പരമർഷേ ത്വയീതി; പ്രസന്നചേതാഃ സ ഉവാച ചൈനം

41 [വ്യാസ]

ആസീത് തപോവനേ കാ ചിദ് ഗുണേഃ കന്യാ മഹാത്മനഃ
നാധ്യഗച്ഛത് പതിം സാ ഇ കന്യാ രൂപവതീ സതീ

42 തോഷയാം ആസ തപസാ സാ കിലോഗ്രേണ ശങ്കരം
താം ഉവാചേശ്വരഃ പ്രീതോ വൃണ കാമം ഇതി സ്വയം

43 സൈവം ഉക്താബ്രവീത് കന്യാ ദേവം വരദം ഈശ്വരം
പതിം സർവഗുണോപേതം ഇച്ഛാമിതി പുനഃ പുനഃ

44 ദദൗ തസ്മൈ സ ദേവേശസ് തം വരം പ്രീതിമാംസ് തദാ
പഞ്ച തേ പതയഃ ശ്രേഷ്ഠാ ഭവിഷ്യന്തിതി ശങ്കരഃ

45 സാ പ്രസാദയതീ ദേവം ഇദം ഭൂയോ ിഭ്യഭാഷത
ഏകം പതിം ഗുണോപേതം ത്വന്തോ ിർഹാമിതി വൈ തദാ

താം ദേവദേവഃ പ്രീതാത്മാ പുനഃ പ്രാഹ ശുഭം വചഃ
46 പഞ്ച കൃത്യസ് ത്വയാ ഉക്തഃ പതിം ദേഹീത്യ് അഹം പുനഃ

തത് തഥാ ഭവീതാ ഭദ്രേ തവ തദ് ഭദ്രം അസ്തു തേ
 ദേഹം അന്യം ഗതായാസ് തേ യഥോക്തം തദ് ഭവിഷ്യതി
 47 ദ്രുപദൈഷാ ഹി സാ ജജ്ഞേ സൂതാ തേ ദേവരൂപിണി
 പഞ്ചാനാം വിഹിതാ പത്നീ കൃഷ്ണാ പാർഷത്യ് അനിന്ദിതാ
 48 സ്വർഗശ്രീഃ പാണ്ഡവാർഥായ സമൃത്പന്നാ മഹാമഖേ
 സേഹ തപ്ത്വാ തപോ ഘോരം ദുഹിതൃത്വം തവാഗതാ
 49 സൈഷാ ദേവീ രുചിരാ ദേവ ജുഷ്ടാ; പഞ്ചാനാം ഏകാ സ്വകൃതേന കർമ്മണാ
 സൃഷ്ടാ സ്വയം ദേവപത്നീ സ്വയംഭവാ; ശ്രുത്യാ രാജൻ ദ്രുപദേഷ്ടും കുരുഷ്യ

അധ്യായം 190

1 [ദ്രുപദ]

അശ്രുതൈവം വചനം തേ മഹർഷേഃ മയാ പൂർവം യാതിതം കാര്യം ഏതത്
ന വൈ ശക്യം വിഹിതസ്യാപയാതും; തദ് ഏവേദം ഉപപന്നം വിധാനം

2 ദിഷ്ടസ്യ ഗ്രന്ഥിർ അനിവർതനീയഃ സ്വകർമണാ വിഹിതം നേഹ കിം ചിത്
കൃതം നിമിത്തം ഹി വരൈക ഹേതോസ്; തദ് ഏവേദം ഉപപന്നം ബഹുനാം

3 യഥൈവ കൃഷ്ണോക്തവതീ പുരസ്താൻ; നൈകാൻ പതീൻ മേ ഭഗവാൻ ദദാതു
സ ചാപ്യ് ഏവം വരം ഇത്യ് അബ്രവീത് താം; ദേവോ ഹി വേദ പരമം യദ്
അത്ര

4 യദി വായം വിഹിതഃ ശങ്കരേണ; ധർമ്മോ ിധർമ്മോ വാ നാത്ര മമാപരാധഃ
ഗൃഹ്ണന്ത് ഇമേ വിധിവത് പാണിം അസ്യ; യഥോപജോഷം വിഹിതൈഷാം
ഹി കൃഷ്ണാ

5 [വൈ]

തതോ ിബ്രവീദ് ഭഗവാൻ ധർമരാജം; അദ്യ പുണ്യാഹം ഉത പാണ്ഡവേയ
അദ്യ പൗഷ്യം യോഗം ഉപൈതി ചന്ദ്രമാഃ; പാണിം കൃഷ്ണായാസ് ത്വം ഗൃഹാണാ
ദ്യ പൂർവം

6 തതോ രാജോ യജ്ഞസേനഃ സപത്രോഃ ജന്യാർഥ യുക്തം ബഹു തത് തദഗ്ര്യം
സമാനയാം ആസ സുതാം ച കൃഷ്ണാം; ആപ്താവ്യ രണൈർ ബഹുഭീർ വിഭ്രഷ്യ

7 തതഃ സർവേ സുഹൃദസ് തത്ര തസ്യ; സമാജശ്ഃ സചിവാ മന്ത്രിണശ് ച
ദ്രഷ്ടും വിവാഹം പരമപ്രതീതാഃ; ദ്വിജാശ് ച പൗരാശ് ച യഥാ പ്രധാനാഃ

8 തത് തസ്യ വേശ്ശാർഥി ജനോപശോഭിതം; വികീർണപദ്മോത്പലഭ്രഷിതാ
ജിരം

മഹാർഹരത്നൗലവിചിത്രം ആബഭൗ; ദിവം യഥാ നിർമലതാരകാചിതം

9 തതസ് തു തേ കൗരവരാജപുത്രാഃ; വിഭ്രഷിതാഃ കണ്ഡലിനോ യുവാനഃ
മഹാർഹവസ്ത്രാ വരചന്ദനോക്ഷിതാഃ; കൃതാഭിഷേകാഃ കൃതമംഗല ക്രിയാഃ

10 പുരോഹിതേനാഗ്നിസമാനവർചസാഃ; സഹൈവ ധൗമ്യേന യഥാവിധി പ്രഭോ
ക്രമേണ സർവേ വിവിശ്രുശ് ച തത് സദോഃ; മഹർഷഭാ ഗോഷ്ഠം ഇവാഭിനന്ദിനഃ

11 തതഃ സമാധായ സ വേദപാരഗോഃ; ജ്ജഹാവ മന്ത്രൈർ ജലിതം ഹൃതാശനം
യുധിഷ്ഠിരം ചാപ്യ് ഉപനീയ മന്ത്രവിൻ; നിയോജയാം ആസ സഹൈവ കൃഷ്ണയാ

12 പ്രദക്ഷിണം തൗ പ്രഗൃഹീതപാണീഃ; സമാനയാം ആസ സ വേദപാരഗഃ
തതോ ിഭ്യന്ദജായ തം ആജിശോഭിനം; പുരോഹിതോ രാജഗൃഹാദ് വിനിര്യ
യൗ

13 ക്രമേണ ചാനേന നരാധിപാത്മജാഃ; വരസ്ത്രിയാസ് തേ ജഗൃഹുസ് തദാ കരം

അഹന്യ് അഹന്യ് ഉത്തമരൂപധാരിണോ; മഹാരഥാഃ കൗരവവംശവർധനാഃ
 14 ഇദം ച തത്രാദ്ഭുത രൂപം ഉത്തമം; ജഗാദ വിപ്രർഷിർ അതീതമാനഷം
 മഹാനഭാവാ കില സാ സുമധ്യമാ; ബഭ്രുവ കന്യൈവ ഗതേ ഗതേ ഹനി
 15 കൃതേ വിവാഹേ ദ്രുപദോ ധനം ദദൗ; മഹാരഥേഭ്യോ ബഹുരൂപം ഉത്തമം
 ശതം രഥാനാം വരഹേമഭൂഷിണാം; ചതുര്യജാം ഹേമഖലീന മാലിനാം
 16 ശതം ഗജാനാം അഭിപദ്മിനീം തഥാ; ശതം ഗിരീണം ഇവ ഹേമശൃംഗിണം
 തഥൈവ ദാസീ ശതം അഗ്ര്യയൗവനം; മഹാർഹവേഷാഭരണാംബര സൃജം
 17 പൃഥക് പൃഥക് ചൈവ ദശായുതാനൃതിം; ധനം ദദൗ സൗമകിർ അഗ്നിസാക്ഷി
 കം
 തഥൈവ വസ്ത്രാണി ച ഭൂഷണാനി; പ്രഭാവയുക്താനി മഹാധനാനി
 18 കൃതേ വിവാഹേ ച തതഃ സു പാണ്ഡവാഃ; പ്രഭൃതരത്നാം ഉപലഭ്യ താം ശ്രീയം
 വിജഹ്രുർ ഇന്ദ്ര പ്രതിമാ മഹാബലാഃ; പുരേ തു പാണ്ഡാല നൃപസ്യ തസ്യ ഹ

അധ്യായം 191

1 [വൈ]

പാണ്ഡവൈഃ സഹ സംയോഗം ഗതസ്യ ദ്രുപദസ്യ തു
 ന ബഭ്രുവ ഭയം കിം ചിദ് ദേവേഭ്യോ ിപി കഥം ചന
 2 കന്തിം ആസാദ്യ താ നാര്യോ ദ്രുപദസ്യ മഹാത്മനഃ
 നാമ സങ്കീർതയന്ത്യസ് താഃ പാദൗ ജഗ്മുഃ സ്വമൂർധധിഃ
 3 കൃഷ്ണാ ച ക്ഷൗമസംവീതാ കൃതകൗതുക മംഗലാ
 കൃതാഭിവാദനാ ശ്വശ്രാസ് തസ്മനു പ്രഹ്യാ കൃതാഞ്ജലിഃ
 4 രൂപലക്ഷണസമ്പന്നാം ശീലാചാര സമന്വിതാം
 ദ്രൗപദീം അവദത് പ്രേമ്ണാ പൃഥാശീർ വചനം സ്തേഷാം
 5 യഥേന്ദ്രാണീ ഹരിഹയേ സ്വാഹാ ചൈവ വിഭാവസുത
 രോഹിണീ ച യഥാ സോമേ ദമയന്തീ യഥാ നലേ
 6 യഥാ വൈശ്രവണേ ഭദ്രാ വസിഷ്ഠേ ചാപ്യ് അരുന്ധതീ
 യഥാ നാരായണേ ലക്ഷ്മീസ് തഥാ ത്വം ഭവ ഭർതൃഷു
 7 ജീവസൂർ വീരസൂർ ഭദ്രേ ബഹു സൗഖ്യ സമന്വിതാ
 സുഭഗാ ഭോഗസമ്പന്നാ യജ്ഞപത്നീ സ്വന്ദ്രതാ
 8 അതിമിൻ ആഗതൻ സാധുൻ ബാലാൻ വൃദ്ധാൻ ഗുരൂംസ് തഥാ
 പൂജയന്ത്യാ യഥാന്യായം ശശ്വദ് ഗച്ഛന്തു തേ സമാഃ
 9 കരുജാംഗല മുഖ്യേഷു രാഷ്ട്രേഷു നഗരേഷു ച
 അനു ത്വം അഭിഷിച്യസ്വ നൃപതിം ധർമ്മവത്സലം
 10 പതിഭിർ നിർജിതാം ഉർവീം വിക്രമേണ മഹാബലൈഃ
 കരു ബ്രാഹ്മണസാത് സർവാം അശ്വമേധേ മഹാക്രതൗ
 11 പൃഥിവ്യാം യാനി രത്നാനി ഗുണവന്തി ഗുണാനിതേ
 താന്യ് ആപ്തഹി ത്വം കല്യാണി സുഖിനീ ശരദാം ശതം
 12 യഥാ ച ത്യാഭിനന്ദാമി വധ്യ് അദ്യ ക്ഷൗമസംവൃതാം
 തഥാ ഭൂയോ ിഭിനന്ദിഷ്യേ സൃതപുത്രാം ഗുണാനിതാം
 13 തതസ് തു കൃതദാരേഭ്യഃ പാണ്ഡുഭ്യഃ പ്രാഹിണോദ് ധരിഃ
 മുക്താ വൈധൂര്യ ചിത്രാണി ഹൈമാന്യ് ആഭരണാനി ച
 14 വാസാംസി ച മഹാർഹാണി നാനാഭേദ്യാനി മാധവഃ
 കംബലാജിന രത്നാനി സ്പർശവന്തി ശുഭാനി ച
 15 ശയനാസനയാനാനി വിവിധാനി മഹാന്തി ച
 വൈധൂര്യ വജ്രചിത്രാണി ശതശോ ഭാജനാനി ച
 16 രൂപയൗവന ദാക്ഷിണ്യൈർ ഉപേതാശ് ച സ്വലങ്കൃതാഃ

പ്രേഷ്യഃ സമ്പ്രദദൗ കൃഷ്ണോ നാനാദേശ്യാഃ സഹസ്രശഃ
 17 ഗജാൻ വിനീതാൻ ഭദ്രാംശ് ച സദശ്യാംശ് ച സ്വലങ്കൃതാൻ
 രഥാംശ് ച ദാന്താൻ സൗവർണൈഃ ശുഭൈഃ പന്ദൈർ അലങ്കൃതാൻ
 18 കോടിശശ് ച സുവർണം സ തേഷാം അകൃതകം തഥാ
 വീതീ കൃതം അമേയാത്ഥാ പ്രാഹിണോൻ മധുസൂദനഃ
 19 തത് സർവം പ്രതിജഗ്രാഹ ധർമ്മരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 മൂദാ പരമയാ യുക്തോ ഗോവിന്ദ പ്രിയകാമ്യയാ

അധ്യായം 192

1 [വൈ]

തതോ രാജന്താം ചരൈർ ആപ്തൈശ്ച ചാരഃ സമുപനീയത
 പാണ്ഡവൈർ ഉപസമ്പന്നാ ഭൂപദീ പതിഭിഃ ശുഭാ
 2 യേന തദ് യന്തർ ആയമ്യ ലക്ഷ്യം വിധം മഹാത്മനാ
 സോ ഫർജ്ജനോ ജയതാം ശ്രേഷ്ഠോ മഹാബാണധന്വരഃ
 3 യഃ ശല്യം മദ്രരാജാനം ഉത്ക്ഷിപ്യാദ്രാമയദ് ബലീ
 ത്രാസയംഗ് ചാപി സക്രഭോ വൃക്ഷേണ പുരുഷാൻ രണേ
 4 ന ചാപി സംഭ്രമഃ കശ് ചിദ് ആസീത് തത്ര മഹാത്മനഃ
 സ ഭീമോ ഭീമ സംസ്പർശഃ ശത്രുസേനാംഗപാതനഃ
 5 ബ്രഹ്മരൂപധരാഞ് ശ്രുത്വാ പാണ്ഡുരാജ സുതാംസ് തദാ
 കൗന്തേയാൻ മനുജേന്ദ്രാണാം വിസ്മയഃ സമജായത
 6 സപുത്രാ ഹി പുരാ കന്തി ദഗ്ധാ ജതു ഗൃഹേ ശ്രുത്വാ
 പുനർജാതാൻ ഇതി സൈതാൻ മന്യന്തേ സർവപാർഥിവാഃ
 7 ധീക് കർവന്തസ് തദാ ഭീഷ്മം യുതരാഷ്ട്രം ച കൗരവം
 കർമണാ സുന്ദരംസേന പുരോചന കൃതേന വൈ
 8 വൃത്തേ സ്വയംവരേ ചൈവ രാജാനഃ സർവ ഏവ തേ
 യഥാഗതം വിപ്രജഗൂർ വിദിത്വാ പാണ്ഡവാൻ വൃതാൻ
 9 അഥ ദുര്യോധനോ രാജാ വിമനാ ഭ്രാന്തഭിഃ സഹ
 അശ്വത്ഥാസ്താ മാതുലേന കർണേന ച കൃപേണ ച
 10 വിനിവൃത്തോ വൃതം ദൃഷ്ട്വാ ഭൂപദ്യാ ശ്വേതവാഹനം
 തം തു ദുഃശാസനോ വ്രീഡൻ മന്ദം മന്ദം ഇവാബ്രവീത്
 11 യദ്യ അസൗ ബ്രാഹ്മണോ ന സ്യാദ് വിന്ദേത ഭൂപദീം ന സഃ
 ന ഹി തം തത്വതോ രാജൻ വേദ കശ് ചിദ് യനഞ്ജയം
 12 ദൈവം തു പരമം മന്യേ പൗരൂഷം തു നിരർഥകം
 ധീഗ് അസ്മത് പൗരൂഷം താത യദ് ധരന്തീഹ പാണ്ഡവാഃ
 13 ഏവം സംഭാഷമാണാസ് തേ നിന്ദന്തസ് ച പുരോചനം
 വിവിശൂർ ഹാസ്തിനപുരം ദീനാ വിഗതചേതസഃ
 14 ത്രസ്താ വിഗതസങ്കൽപാ ദൃഷ്ട്വാ പാർഥാൻ മഹൗജസഃ
 മുക്താൻ ഹവ്യവഹാച് ചൈനാൻ സംയുക്താൻ ഭൂപദേന ച
 15 യുഷ്ടദൃക്തം ച സഞ്ചിന്ത്യ തഥൈവ ച ശിഖണ്ഡിനം
 ഭൂപദസ്യാത്മജാംഗ് ചാന്യാൻ സർവയുദ്ധവിശാരദാൻ
 16 വിദുസ് ത്വ അഥ താഞ് ശ്രുത്വാ ഭൂപദ്യാ പാണ്ഡവാൻ വൃതാൻ

ഗ്രീഡിതാൻ ധാർതരാഷ്ട്രാംശ് ച ഭഗദർപാൻ ഉപാഗതാൻ
 17 തതഃ പ്രീതമനാഃ ക്ഷത്താ ധൃതരാഷ്ട്രം വിശാം പതേ
 ഉവാച ദിഷ്ട്യാ കരവോ വർധത ഇതി വിസ്മിതഃ
 18 വൈചിത്ര വീര്യസ് തു നൃപോ നിശമ്യ വിദൂരസ്യ തത്
 അബ്രുവിത് പരമപ്രീതോ ദിഷ്ട്യാ ദിഷ്ട്യേതി ഭാരത
 19 മന്യതേ ഹി വൃതം പുത്രം ജ്യേഷ്ഠം ദ്രുപദ കന്യയാ
 ദുര്യോധനം അവിജ്ഞാനാത് പ്രജ്ഞാ ചക്ഷുർ നരേശ്വരഃ
 20 അഥ ത്വ് ആജ്ഞാപയാം ആസ ദ്രുപദ്യാ ഭൂഷണം ബഹു
 ആനീയതാം വൈ കൃഷ്ണേതി പുത്രം ദുര്യോധനം തദാ
 21 അഥാസ്യ പശ്ചാദ് വിദൂര ആചഖ്യൗ പാണ്ഡവാൻ വൃതാൻ
 സർവാൻ കശലിനോ വീരാൻ പൂജിതാൻ ദ്രുപദേന ച
 തേഷാം സംബന്ധിനസ് ചാന്യാൻ ബഹുൻ ബലസമന്വിതാൻ
 22 [ധ്രു]

യഥൈവ പാണ്ഡോഃ പുത്രാസ് തേ തഥൈവാഭ്യധികാ മമ
 സേയം അഭ്യധികാ പ്രീതിർ വൃദ്ധിർ വിദൂര മേ മതാ
 യത് തേ കശലിനോ വീരാ മിത്രവന്തശ് ച പാണ്ഡവാഃ
 23 കോ ഹി ദ്രുപദം ആസാദ്യ മിത്രം ക്ഷത്തഃ സബാധവം
 ന ബുഭൂഷേദ് ഭവേനാർഥീ ഗതശ്രീർ അപി പാർഥിവഃ
 24 [വൈ]

തം തഥാ ഭാഷമാണം തു വിദൂരഃ പ്രത്യഭാഷത
 നിത്യം ഭവതു തേ ബുദ്ധിർ ഏഷാ രാജന് ശതം സമാഃ
 25 തതോ ദുര്യോധനശ് ചൈവ രാധേയശ് ച വിശാം പതേ
 ധൃതരാഷ്ട്രം ഉപാഗമ്യ വചോ fബ്രുതാം ഇദം തദാ
 26 സംനിയൗ വിദൂരസ്യ ത്യാം വക്തും നൃപ ന ശക്തവഃ
 വിവിക്തം ഇതി വക്ഷ്യാവഃ കിം തവേദം ചികീർഷിതം
 27 സപത്തവൃദ്ധിം യത് താത മന്യസേ വൃദ്ധിം ആത്മനഃ
 അഭിഷ്ടൗഷി ച യത് ക്ഷത്തഃ സമീപേ ദ്വിപദാം വര
 28 അന്യസ്മിൻ നൃപ കർതവ്യേ ത്യാം അന്യത് കരുഷേ fനഘ
 തേഷാം ബലവിഘാതോ ഹി കർതവ്യസ് താത നിത്യശഃ
 29 തേ വയം പ്രാപ്തകാലസ്യ ചികീർഷാം മന്ത്രയാമഹേ
 യഥാ നോ ന ഗ്രസേയുസ് തേ സപുത്രബലബാധവാൻ

അധ്യായം 193

1 [ധ്ര]

അഹം അപ്യ ഏവം ഏവൈതച് ചിന്തയാമി യഥാ യുവാം

വിവേജ്ഞം നാഹം ഇച്ഛാമി ത്വ ആകരം വിദുരം പ്രതി

2 അതസ് തേഷാം ഗുണാൻ ഏവ കീർതയാമി വിശേഷതഃ

നാവബുധ്യേത വിദുരോ മമാഭിപ്രായം ഇംഗിതൈഃ

3 യച് ച ത്വം മന്യസേ പ്രാപ്തം തദ് ബ്രഹ്മി ത്വം സുയോധന

രായേയ മന്യസേ ത്വം ച യത് പ്രാപ്തം തദ് ബ്രവീഹി മേ

4 [ദുർ]

അദ്യ താൻ കശലൈർ വിപ്രൈഃ സുകൃതൈർ ആപ്തകാരിഭിഃ

കന്തിപുത്രാൻ ഭേദയാമോ മാദ്രീപുത്രൗ ച പാണ്ഡവൗ

5 അഥ വാ ദ്രുപദോ രാജാ മഹദ്ഭീർ വിത്തസഞ്ചയൈഃ

പുത്രാശ് ചാസ്യ പ്രലോഭ്യന്താം അമാത്യാശ് ചൈവ സർവരഃ

6 പരിത്യജ്യം രാജാനം കന്തിപുത്രം യുധിഷ്ഠിരം

അഥ തത്രൈവ വാ തേഷാം നിവാസം രോചയതു തേ

7 ഇഹൈഷാം ദോഷവദ് വാസം വർണയതു പൃഥക് പൃഥക്

തേ ഭിദ്യമാനാസ് തത്രൈവ മനഃ കുർവതു പാണ്ഡവാഃ

8 അഥ വാ കശലാഃ കേ ചിദ് ഉപായനിപുണാ നരാഃ

ഇതരേതരതഃ പാർഥാൻ ഭേദയന്ത് അനുരാഗതഃ

9 വ്യുത്ഥാപയതു വാ കൃഷ്ണാം ബഹുത്വാത് സുകരം ഹി തത്

അഥ വാ പാണ്ഡവാംസ് തസ്യാം ഭേദയതു തതശ് ച താം

10 ഭീമസേനസ്യ വാ രാജന് ഉപായകശലൈർ നരൈഃ

മൃത്യുർ വിധീയതാം ഛന്ദൈഃ സ ഹി തേഷാം ബലാധികഃ

11 തസ്തിംസ് തു നിഹതേ രാജൻ ഹതോത്സാഹാ ഹതൗജസഃ

യതിഷ്യന്തേ ന രാജ്യായ സ ഹി തേഷാം വ്യപാശ്രയഃ

12 അജേയോ ഹ്യ അർജുനഃ സംഖ്യേ പൃഷ്ഠഗോപേ വൃകോദരേ

തം ഋതേ ഫൽഗുനോ യുദ്ധേ രായേയസ്യ ന പാദഭാക്

13 തേ ജാനമാനാ ദൗർബല്യം ഭീമസേനം ഋതേ മഹത്

അസ്താൻ ബലവതോ ജ്ഞാത്യാ നശിഷ്യന്ത് അബലീയസഃ

14 ഇഹാഗതേഷു പാർഥേഷു നിദേശവശവർതിഷു

പ്രവർതിഷ്യാമഹേ രാജൻ യഥാശ്രദ്ധം നിബർഹണേ

15 അഥ വാ ദർശനീയാഭിഃ പ്രമദാഭീർ വിലോഭ്യതാം

ഏകൈകസ് തത്ര കൗന്തേയസ് തതഃ കൃഷ്ണാ വിരജ്യതാം

16 പ്രേഷ്യതാം വാപി രാധേയസ് തേഷാം ആഗമനായ വൈ
 തേ ലോപ്ത ഹാരൈഃ സന്ധായ വധ്യന്താം ആപ്തകാരിഭിഃ
 17 ഏതേഷാം അഭ്യുപായാനാം യസ് തേ നിർദോഷവാൻ മതഃ
 തസ്യ പ്രയോഗം ആതിഷ്ഠ പുരാ കാലോ ിതിവർത്തതേ
 18 യാവച് ചാകൃത വിശ്വാസാ ദ്രുപദേ പാർഥിവർഷഭേ
 താവദ് ഏവാദ്യ തേ ശക്യാ ന ശക്യാസ്തു തതഃ പരം
 19 ഏഷാ മമ മതിസ് താത നിഗ്രഹായ പ്രവർത്തതേ
 സാധു വാ യദി വാസാധു കിം വാ രാധേയ മന്യസേ

അധ്യായം 194

1 [കർണ]

ദുര്യോധന തവ പ്രജ്ഞാ ന സമ്യഗ് ഇതി മേ മതിഃ
 ന ഹ്യ് ഉപായേന തേ ശക്യാഃ പാണ്ഡവഃ കരുനന്ദന
 2 പൂർവം ഏവ ഹിതേ സുക്ഷൈർ ഉപായൈർ യതിതാസ് ത്വയാ
 നിഗ്രഹീതും യദാ വീര ശകിതാ ന തദാ ത്വയാ
 3 ഇഹൈവ വർതമാനാസ് തേ സമീപേ തവ പാർഥിവ
 അജാതപക്ഷ്യാഃ ശിശവഃ ശകിതാ നൈവ ബാധിതും
 4 ജാതപക്ഷ്യാ വിദേശസ്ഥാ വിവൃദ്ധാഃ സർവശോ ദൃശ്യ തേ
 നോപായ സാധ്യഃ കൗന്തേയാ മമൈഷാ മതിർ അച്യുത
 5 ന ച തേ വ്യസനൈർ യോജ്ജും ശക്യാ ദിഷ്ട കൃതാ ഹി തേ
 ശകിതാസ് ചേസ്സവസ് ചൈവ പിതൃപൈതാമഹം പദം
 6 പരസ്വരേണ ഭേദഗ് ച നാധാതും തേഷു ശക്യതേ
 ഏകസ്യാം യേ രതാഃ പത്യാം ന ഭിദ്യന്തേ പരസ്വരം
 7 ന ചാപി കൃഷ്ണാ ശക്യേത തേഭ്യോ ഭേദയിതും പരൈഃ
 പരിദ്യുനാൻ വൃതവതീ കിം ഉതാദ്യ മൃജാവതഃ
 8 ഈസ്സിതഗ് ച ഗുണഃ സ്ത്രീണാം ഏകസ്യാ ബഹു ഭർതൃതാ
 തം ച പ്രാപ്തവതീ കൃഷ്ണാ ന സാ ഭേദയിതും സുഖം
 9 ആര്യ വൃത്തഗ് ച പാണ്ഡാലേയാ ന സ രാജാ ധനപ്രിയഃ
 ന സന്ത്യക്ഷ്യതി കൗന്തേയാൻ രാജ്യദാനൈർ അപി ദ്രുവം
 10 തഥാസ്യ പുത്രോ ഗുണവാൻ അനുരക്തഗ് ച പാണ്ഡവാൻ
 തസ്നാൻ നോപായ സാധ്യാംസ് താൻ അഹം മന്യേ കഥം ചന
 11 ഇദം ത്വ് അദ്യ ക്ഷമം കർതും അസ്താകം പുരുഷർഷഭ
 യാവൻ ന കൃതമൂലാസ് തേ പാണ്ഡവേയാ വിശാം പതേ
 തവത് പ്രഹരണീയാസ് തേ രോചതാം തവ വിക്രമഃ
 12 അസ്തത് പക്ഷോ മഹാൻ യാവദ് യാവത് പാണ്ഡാലകോ ലഘുഃ
 താവത് പ്രഹരണം തേഷാം ക്രിയതാം മാ വിചാരയ
 13 വാഹനാനി പ്രഭൃതാനി മിത്രാണി ബഹുലാനി ച
 യാചൻ ന തേഷാം ഗാന്ധാരേ താവദ് ഏവാശു വിക്രമ
 14 യാവച് ച രാജാ പാണ്ഡാലേയാ നോദ്യമേ കരുതേ മനഃ
 സഹ പുത്രൈർ മഹാവീര്യൈസ് താവദ് ഏവാശു വിക്രമ
 15 യാവന്ന് ആയാതി വാർഷ്ണേയഃ കർഷൻ യാവദ് അവാഹിനീം
 രാജ്യർഥേ പാണ്ഡവേയാനാം താവദ് ഏവാശു വിക്രമ

16 വസൂനി വിവിധാൻ ഭോഗാൻ രാജ്യം ഏവ ച കേവലം
 നാത്യാജ്യം അസ്തി കൃഷ്ണസ്യ പാണ്ഡവാർഥേ മഹീപതേ
 17 വിക്രമേണ മഹീ പ്രാപ്താ ഭരതേന മഹാത്മനാ
 വിക്രമേണ ച ലോകാംസ് ത്രീഞ് ജിതവാൻ പാകശാസനഃ
 18 വിക്രമം ച പ്രശംസന്തി ക്ഷത്രിയസ്യ വിശാം പതേ
 സ്വകോ ഹി ധർമഃ ശുഭാണാം വിക്രമഃ പാർഥിവർഷഭ
 19 തേ ബലേന വയം രാജൻ മഹതാ ചതുരംഗിണാ
 പ്രമഥ്യ ദൃപദം ശീഘ്രം ആനയാമേഹ പാണ്ഡവാൻ
 20 ന ഹി സാമ്നാ ന ദാനേന ന ഭേദേന ച പാണ്ഡവാഃ
 ശക്യാഃ സാധയിതും തസ്മാദ് വിക്രമേണൈവ താഞ് ജഹി
 21 താൻ വിക്രമേണ ജിത്യേമാം അഖിലാം ഭൂഷ്ഠ്യ മേദിനീം
 നാന്യം അത്ര പ്രപശ്യാമി കാര്യോപായം ജനാധിപ
 22 [വൈ]
 ശ്രുത്വാ തു രാധേയ വചോ ധൃതരാഷ്ട്രഃ പ്രതാപവാൻ
 അഭീഷ്ട്യ തതഃ പശ്ചാദ് ഇദം വചനം അബ്രവീത്
 23 ഉപപന്നം മഹാപ്രാജ്ഞേ കൃതാസ്തേ സൂതനന്ദനേ
 ത്രയി വിക്രമസമ്പന്നം ഇദം വചനം ഹുദൃശം
 24 ഭൂയ ഏവ തു ഭീഷ്മശ് ച ദ്രോണോ വിദുര ഏവ ച
 യുവാം ച കരുതാം ബുദ്ധിം ഭവേദ് യാ നഃ സുഖോദയാ
 25 തത ആനായു താൻ സർവാൻ മന്ത്രിണഃ സുമഹായശാഃ
 ധൃതരാഷ്ട്രോ മഹാരാജ മന്ത്രയാം ആസ വൈ തദാ

അധ്യായം 195

1 [ഭൂസ]

ന രോചതേ വിഗ്രഹോ മേ പാണ്ഡുപുത്രൈഃ കഥം ചന
 യഥൈവ ധൃതരാഷ്ട്രോ മേ തഥാ പാണ്ഡുർ അസംശയം
 2 ഗാന്ധാര്യാശ് ച യഥാ പുത്രാസ് തഥാ കന്തീസുതാ മതാഃ
 യഥാ ച മമ തേ രക്ഷ്യതാ ധൃതരാഷ്ട്ര തഥാ തവ
 3 യഥാ ച മമ രാജ്ഞാശ് ച തഥാ ദുര്യോധനസ്യ തേ
 തഥാ കരൂണാം സർവേഷാം അന്യേഷാം അപി ഭാരത
 4 ഏവംഗതേ വിഗ്രഹം തൈർ ന രോചയേ; സന്ധായ വീരൈർ ദീയതാം അദ്യ
 ഭൂമിഃ
 തേഷാം അഹീദം പ്രപിതാമഹാനാം; രാജ്യം പിതൃശ് ചൈവ കരൂത്തമാനാം
 5 ദുര്യോധന യഥാ രാജ്യം ത്വം ഇദം താത പശ്യസി
 മമ പൈതൃകം ഇത്യ ഏവം തേ ിപി പശ്യന്തി പാണ്ഡവാഃ
 6 യദി രാജ്യം ന തേ പ്രാപ്താഃ പാണ്ഡവേയാസ് തപസ്വിനഃ
 കത ഏവ തവാഹീദം ഭാരതസ്യ ച കസ്യ ചിത്
 7 അഥ ധർമ്മേണ രാജ്യം ത്വം പ്രാപ്തവാൻ ഭരതർഷഭ
 തേ ിപി രാജ്യം അനുപ്രാപ്താഃ പൂർവം ഏവേതി മേ മതിഃ
 8 മധുരേണൈവ രാജ്യസ്യ തേഷാം അർധം പ്രദീയതാം
 ഏതദ് ധി പുരുഷവ്യാഘ്രേ ഹിതം സർവജനസ്യ ച
 9 അതോ ിന്യഥാ ചേത് ക്രിയതേ ന ഹിതം നോ ഭവിഷ്യതി
 തവാപ്യ് അകീർതിഃ സകലാ ഭവിഷ്യതി ന സംശയഃ
 10 കീർതിരക്ഷണം ആതിഷ്ട കീർതിർ ഹി പരമം ഖലം
 നഷ്ടകീർതേർ മനുഷ്യസ്യ ജീവിതം ഹ്യ് അഹലം സ്മൃതം
 11 യാവത് കീർതിർ മനുഷ്യസ്യ ന പ്രണശ്യതി കൗരവ
 താവജ് ജീവതി ഗാന്ധാരേ നഷ്ടകീർതിസ് തു നശ്യതി
 12 തം ഇമം സമുപാതിഷ്ട ധർമ്മം കരു കലോചിതം
 അനുരൂപം മഹാബാഹോ പൂർവേഷാം ആത്മനഃ കരു
 13 ദിഷ്ട്യാ ധരന്തി തേ വീരാ ദിഷ്ട്യാ ജീവതി സാ പൃഥാ
 ദിഷ്ട്യാ പുരോചനഃ പാപോ നസകാമോ ിത്യയം ഗതഃ
 14 തദാ പ്രഭൃതി ഗാന്ധാരേ ന ശക്നോമ്യ് അഭിവീക്ഷിതും
 ലോകേ പ്രാണഭൃതാം കം ചിച് ശൂത്യാ കന്തിം തഥാഗതാം
 15 ന ചാപി ദോഷേണ തഥാ ലോകോ വൈതി പുരോചനം
 യഥാ ത്വം പുരുഷവ്യാഘ്രേ ലോകോ ദോഷേണ ഗച്ഛതി

16 തദ് ഇദം ജീവിതം തേഷാം തവ കർമ്മേഷ നാശനം
 സംമന്തവ്യം മഹാരാജ പാണ്ഡവാനാം ച ദർശനം
 17 ന ചാപി തേഷാം വിരാണാം ജീവതാം കരുനന്ദന
 പിത്രോഃ ശക്യ ആദാതും അപി വജ്രഭൃതാ സ്വയം
 18 തേ ഹി സർവേ സ്ഥിതാ ധർമ്മേ സർവേ ചൈവൈക ചേതസഃ
 അധർമ്മേണ നിരസ്താസ് ച തുല്യേ രാജ്യേ വിശേഷതഃ
 19 യദി ധർമ്മസ് ത്വയാ കാര്യോ യദി കാര്യം പ്രിയം ച മേ
 ക്ഷേമം ച യദി കർതവ്യം തേഷാം അർധം പ്രദിയതാം

അധ്യായം 196

1 [ഭ്രോണ]

മന്ത്രായ സമുപാനീതൈർ ധൃതരാഷ്ട്ര ഹിതൈർ നൃപ
 ധർമ്യം പഥ്യം യശസ്യം ച വാച്യം ഇത്യ് അനശ്രുശ്രമഃ
 2 മമാപ്യ് ഏഷാ മതിസ് താത യാ ഭീഷ്മസ്യ മഹാത്മനഃ
 സംവിഭജ്യാസ് തു കൗന്തേയാ ധർമ ഏഷ സനാതനഃ
 3 പ്രേഷ്യതാം ദ്രുപദയാശ്രു നരഃ കശ് ചിത് പ്രിയംവദഃ
 ബഹുലം രതം ആദായ തേഷാം അർഥായ ഭാരത
 4 മിഥഃ കൃത്യം ച തസ്മൈ സ ആദായ ബഹു ഗച്ഛതു
 വൃദ്ധിം ച പരമാം ബ്രൂയാത് തത് സംയോഗോദ്ഭവാം തഥാ
 5 സമ്പ്രിയമാണം ത്വാം ബ്രൂയാദ് രാജൻ ദുര്യോധനം തഥാ
 അസക്തദ് ദ്രുപദേ ചൈവ ധൃഷ്ടദ്യുമ്നേ ച ഭാരത
 6 ഉചിതത്വം പ്രിയത്വം ച യോഗസ്യാപി ച വർണയേത്
 പുനഃ പുനശ് ച കൗന്തേയാൻ മാദ്രീപുത്രൗ ച സാന്ത്വയൻ
 7 ഹിരണ്യയാനി ശുഭ്രാണി ബഹുന്യ് ആഭരണാനി ച
 വചനാത് തവ രാജേന്ദ്ര ദ്രുപദ്യാഃ സമ്പ്രയച്ഛതു
 8 തഥാ ദ്രുപദപുത്രാണാം സർവേഷാം ഭരതർഷഭ
 പാണ്ഡവാനാം ച സർവേഷാം കന്ത്യാ യുക്താനി യാനി ച
 9 ഏവം സാന്ത്വസമായുക്തം ദ്രുപദം പാണ്ഡവൈഃ സഹ
 ഉക്ത്വാഥാനന്തരം ബ്രൂയാത് തേഷാം ആഗമനം പ്രതി
 10 അനുജ്ഞാതേഷു വീരേഷു ബലം ഗച്ഛതു ശോഭനം
 ദുഃശാസനോ വികർണശ് ച പാണ്ഡവാൻ ആനയന്ത് ഇഹ
 11 തതസ് ത്രേ പാർഥിവശ്രേഷ്ഠ പുജ്യമാനാഃ സദാ ത്വയാ
 പ്രകൃതീനാം അനുമതേ പദേ സ്ഥാസ്യന്തി പൈതൃകേ
 12 ഏവം തവ മഹാരാജ തേഷു പുത്രേഷു ചൈവ ഹ
 വൃത്തം ഔപയികം മന്യേ ഭീഷ്മേണ സഹ ഭാരത

13 [കർണ]

യോജിതാവ് അർഥമാനാഭ്യോ സർവകാര്യേഷ് അനന്തരൗ
 ന മന്ത്രയേതാം ത്വച് ശ്രേയഃ കിം അദ്ഭുതതരം തതഃ
 14 ദുഷ്ടേന മനസാ യോ വൈ പ്രച്ഛന്നേനാന്തർ ആത്മനാ
 ബ്രൂയാൻ നിഃശ്രേയസം നാമ കഥം കര്യാത് സതാം മതം
 15 ന മിത്രാണ്യ് അർഥകൃച്ഛേഷു ശ്രേയസേ വേതരായ വാ
 വിധിപൂർവ്വം ഹി സർവസ്യ ദുഃഖം വാ യദി വാ സുഖം

16 കൃതപ്രജേതാ fകൃതപ്രജേതാ ബാലോ വൃദ്ധശ് ച മാനവഃ
 സസഹായോ fസഹായശ് ച സർവം സർവത്ര വിന്ദതി
 17 ശ്രൂയതേ ഹി പുരാ കശ് ചിദ് അംബുവീച ഇതി ശ്രൂതഃ
 ആസീദ് രാജഗൃഹേ രാജാ മാഗധാനാം മഹീക്ഷിതാം
 18 സ ഹീനഃ കരണൈഃ സർവൈർ ഉച്ഛ്വാസപരമോ നൃപഃ
 അമാത്യസംസ്ഥഃ കാര്യേഷു സർവേഷ് ഏവാഭവത് തദാ
 19 തസ്യാമാത്യോ മഹാകർണിർ ബഭ്രുവൈകേശ്വരഃ പുരാ
 സ ലബ്ധബലം ആത്മാനം മന്യമാനോ fവമന്യതേ
 20 സ രാജ്ഞ ഉപഭോഗ്യാനി സ്ത്രീയോ രത്നധനാനി ച
 ആദദേ സർവശോ മൂഢ ഐശ്വര്യം ച സ്വയം തദാ
 21 തദ് ആദായ ച ലുബ്ധസ്യ ലാഭാൽ ലോഭോ വ്യവർധത
 തഥാ ഹി സർവം ആദായ രാജ്യം അസ്യ ജീഹീർഷതി
 22 ഹീനസ്യ കരണൈഃ സർവൈർ ഉച്ഛ്വാസപരമസ്യ ച
 യതമാനോ fപി തദ് രാജ്യം ന ശശാകേതി നഃ ശ്രൂതം
 23 കിം അന്യദ് വിഹിതാൻ ന്നനം തസ്യ സാ പുരുഷേന്ദ്രതാ
 യദി തേ വിഹിതം രാജ്യം ഭവിഷ്യതി വിശാം പതേ
 24 മിഷതഃ സർവലോകസ്യ സ്ഥാസ്യതേ ത്വയി തദ് ധ്രുവം
 അതോ fന്യഥാ ചേദ് വിഹിതം യതമാനോ ന ലപ്സ്യസേ
 25 ഏവം വിദ്വന് ഉപാദത്വ മന്ത്രിണാം സാധ്യ് അസാധ്യതാം
 ദൃഷ്ടാനാം ചൈവ ബോദ്ധവ്യം അദൃഷ്ടാനാം ച ഭാഷിതം
 26 [ഭ്രോണ]
 വിദ്മ തേ ഭാവദോഷേണ യദർഥം ഇദം ഉച്യതേ
 ദൃഷ്ടഃ പാണ്ഡവ ഹേതോസ് ത്വം ദോഷം ഖ്യാപയസേ ഹി നഃ
 27 ഹിതം ഇ പരമം കർണ ബ്രവീമി കരുവർധനം
 അഥ ത്വം മന്യസേ ദൃഷ്ടം ബ്രൂഹി യത് പരമം ഹിതം
 28 അതോ fന്യഥാ ചേത് ക്രിയതേ യദ് ബ്രവീമി പരം ഹിതം
 കരവോ വിനശിഷ്യതി നചിരേണേതി മേ മതിഃ

അധ്യായം 197

1 [വിഭൂത]

രാജൻ നിഃസംശയം ശ്രേയോ വാച്യസ് ത്വം അസി ബാസവൈഃ
 ന ത്വ് അശുശ്രൂഷമാണേഷു വാക്യം സമ്പ്രതിതിഷ്ഠതി
 2 ഹിതം ഹി തവ തദ് വാക്യം ഉക്തവാൻ കരുസത്തമഃ
 ഭീഷ്മഃ ശാന്തനവോ രാജൻ പ്രതിഗൃഹ്ണാസി തൻ ന ച
 3 തഥാ ദ്രോണേന ബഹുധാ ഭാഷിതം ഹിതം ഉത്തമം
 തച് ച രാധാ സുതഃ കർണോ മന്യുതേ ന ഹിതം തവ
 4 ചിന്തയംശ് ച ന പശ്യാമി രാജംസ് തവ സുഹൃത്തമം
 ആഭ്യം പുരുഷസിംഹാഭ്യം യോ വാ സ്യാത് പ്രജ്ഞയാധികഃ
 5 ഇമൗ ഹി വൃദ്ധൗ വയസാ പ്രജ്ഞയാ ച ശ്രുതേന ച
 സമൗ ച ത്വയി രാജേന്ദ്ര തേഷു പാണ്ഡുസുതേഷു ച
 6 ധർമേ ചാനവമൗ രാജൻ സത്യതായാം ച ഭാരത
 രാമാദ് ദാശരഥേശ് ചൈവ ഗയാച് ചൈവ ന സംശയഃ
 7 ന ചോക്തവന്താവ് അശ്രേയഃ പുരസ്താദ് അപി കിം ചന
 ന ചാപ്യ് അപക്രതം കിം ചിദ് അനയോർ ലക്ഷ്യതേ ത്വയി
 8 താവ് ഇമൗ പുരുഷവ്യാഘ്രാവ് അനാഗസി നൃപ ത്വയി
 ന മന്ത്രയേതാം ത്വച് ശ്രേയഃ കഥം സത്യപരാക്രമൗ
 9 പ്രജ്ഞാവന്തൗ നരശ്രേഷ്ഠാവ് അസ്മിൻ ലോകേ നരാധിപ
 ത്വന്നിമിത്തം അതോ നേമൗ കിം ചിജ് ജീഹ്മം വദിഷ്യതഃ
 ഇതി മേ നൈഷ്ഠികീ ബുദ്ധിർ വർത്തതേ കരുനന്ദന
 10 ന ചാർഥഹേതോർ ധർമ്മജ്ഞൗ വക്ഷ്യതഃ പക്ഷസംശ്രിതം
 ഏതദ് ധി പരമം ശ്രേയോ മേനാതേ തവ ഭാരത
 11 ദുര്യോധനപ്രഭൃതഃ പുത്രാ രാജൻ യഥാ തവ
 തഥൈവ പാണ്ഡവേയാസ് തേ പുത്രാ രാജൻ ന സംശയഃ
 12 തേഷു ചേദ് അഹിതം കിം ചിൻ മന്ത്രയേയുർ അബുദ്ധിതഃ
 മന്ത്രിണസ് തേ ന തേ ശ്രേയഃ പ്രപശ്യന്തി വിശേഷതഃ
 13 അഥ തേ ഹൃദയം രാജൻ വിശേഷസ് തേഷു വർത്തതേ
 അന്തരസ്ഥം വിവൃണ്യാനാഃ ശ്രേയഃ കര്യൂർ ന തേ ധ്രുവം
 14 ഏതദർഥം ഇമൗ രാജൻ മഹാത്മാനൗ മഹാദൃതീ
 നോചതുർ വിവൃതം കിം ചിൻ ന ഹ്യ് ഏഷ തവ നിശ്ചയഃ
 15 യച് ചാപ്യ് അശക്യാതാം തേഷാം ആഹതുഃ പുരുഷർഷഭൗ
 തത് തഥാ പുരുഷവ്യാഘ്രേ തവ തദ് ഭദ്രം അസ്മു തേ

16 കഥം ഹി പാണ്ഡവഃ ശ്രീമാൻ സവ്യസാചി പരന്തപഃ
 ശക്യോ വിജേതും സംഗ്രാമേ രാജൻ മഘവതാ അപി
 17 ഭീമസേനോ മഹാബാഹുർ നാഗായുത ബലോ മഹാൻ
 കഥം ഹി യുധി ശക്യേത വിജേതും അമരൈർ അപി
 18 തഥൈവ കൃതിനു യുദ്ധേ യമൗ യമ സുതാവ് ഇവ
 കഥം വിഷഹിതും ശക്യൗ രണേ ജീവീതും ഇച്ഛതാ
 19 യസ്മിൻ യുതിർ അനക്രോശഃ ക്ഷമാ സത്യം പരാക്രമഃ
 നിത്യാനി പാണ്ഡവശ്രേഷ്ഠേ സ ജീയേത കഥം രണേ
 20 യേഷാം പക്ഷധരോ രാമോ യേഷാം മന്ത്രീ ജനാർദനഃ
 കിം ന തൈർ അജിതം സംഖ്യേ യേഷാം പക്ഷേ ച സാത്യകിഃ
 21 ദ്രുപദഃ ശ്വശൂരോ യേഷാം യേഷാം ശ്യാലാസ് ച പാർഷതാഃ
 ധൃഷ്ടദ്യുമ്മുഖാ വീരാ ഭ്രാതരോ ദ്രുപദാത്മജാഃ
 22 സോ ിശക്യതാം ച വിജ്ഞായ തേഷാം അഗ്രേണ ഭാരത
 ദായാദ്യതാം ച ധർമ്മേണ സമ്യക് തേഷു സമാചര
 23 ഇദം നിർദഗ്ധം അയശഃ പുരോചന കൃതം മഹത്
 തേഷാം അനുഗ്രഹേണാദ്യ രാജൻ പ്രക്ഷാലയാത്മനഃ
 24 ദ്രുപദോ ിപി മഹാൻ രാജാ കൃതവൈരസ് ച നഃ പുരാ
 തസ്യ സംഗ്രഹണം രാജൻ സ്വപക്ഷസ്യ വിവർധനം
 25 ബലവന്തസ് ച ദാശാർഹാ ബഹവസ് ച വിശാം പതേ
 യതഃ കൃഷ്ണസ് തതസ് തേ സ്യൂർ യതഃ കൃഷ്ണസ് തതോ ജയഃ
 26 യച് ച സാമ്നൈവ ശക്യേത കാര്യം സായയിതും നൃപ
 കോ ദൈവശസ്തസ് തത് കാർതും വിഗ്രഹേണ സമാചരേത്
 27 ശ്രുത്യാ ച ജീവതഃ പാർഥാൻ പൗരജാനപദോ ജനഃ
 ബലവദ് ദർശനേ ഗൃധ്യാസ് തേഷാം രാജൻ കരു പ്രിയം
 28 ദുര്യോധനസ് ച കർണസ് ച ശകനിസ് ചാപി സൗബലഃ
 അധർമ്മയുക്താ ദുഷ്ടജ്ഞാ ബാലാ മൈഷാം വചഃ കൃഥാഃ
 29 ഉക്തം ഏതൻ മയാ രാജൻ പുരാ ഗുണവതസ് തവ
 ദുര്യോധനാപരാധേന പ്രജേയം വിനശിഷ്യതി

അധ്യായം 198

1 [ധ്രു]

ദീഷ്ടഃ ശാന്തനവോ വിദ്വാൻ ദ്രോണസ് ച ഭഗവാൻ ജൃഷിഃ

ഹിതം പരമകം വാക്യം ത്വം ച സത്യം ബ്രവീഷി മാം

2 യഥൈവ പാണ്ഡോസ് തേ വിരാഃ കന്തീപുത്രാ മഹാരഥാഃ

തഥൈവ ധർമ്മതഃ സർവേ മമ പുത്രാ ന സംശയഃ

3 യഥൈവ മമ പുത്രാണാം ഇദം രാജ്യം വിധീയതേ

തഥൈവ പാണ്ഡുപുത്രാണാം ഇദം രാജ്യം ന സംശയഃ

4 ക്ഷത്തർ ആനയ ഗച്ഛേതാൻ സഹ മാത്രാ സുസത്കൃതാൻ

തയാ ച ദേവരൂപിണ്യാ കൃഷ്ണയാ സഹ ഭാരത

5 ദിഷ്ട്യാ ജീവന്തി തേ പാർഥാ ദിഷ്ട്യാ ജീവന്തി സാ പൃഥാ

ദിഷ്ട്യാ ദ്രുപദ കന്യാം ച ലബ്ധവന്തോ മഹാരഥാഃ

6 ദിഷ്ട്യാ വർധാമഹേ സർവേ ദിഷ്ട്യാ ശാന്തഃ പുരോചനഃ

ദിഷ്ട്യാ മമ പരം ദുഃഖം അപനീതം മഹാദ്യതേ

7 [വൈ]

തതോ ജഗാമ വിദുരോ ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ ശാസനാത്

സകാശം യജ്ഞസേനസ്യ പാണ്ഡവാനാം ച ഭാരത

8 തത്ര ഗത്യാ സ ധർമ്മജ്ഞഃ സർവശാസ്ത്രവിശാരദഃ

ദ്രുപദം ന്യായതോ രാജൻ സംയുക്തം ഉപതസ്ഥിവാൻ

9 സ ചാപി പ്രതിജഗ്രാഹ ധർമ്മേണ വിദുരം തതഃ

ചക്രതുശ് ച യഥാന്യായം കശലപ്രശ്ന സംവിദം

10 ദദർശ പാണ്ഡവാംസ് തത്ര വാസുദേവം ച ഭാരത

സ്നേഹാത് പരിഷ്വജ്യ സ താൻ പപ്രച്ഛാനാമയം തതഃ

11 തൈശ് ചാപ്യ് അമിതബുദ്ധിഃ സ പുജിതോ ിഥ യഥാക്രമം

വചനാദ് ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ സ്നേഹയുക്തം പുനഃ പുനഃ

12 പപ്രച്ഛാനാമയം രാജംസ് തതസ് താൻ പാണ്ഡുനന്ദനാൻ

പ്രദദൗ ചാപി രത്നാനി വിവിധാനി വസൂതി ച

13 പാണ്ഡവാനാം ച കന്ത്യാശ് ച ദ്രൗപദ്യാശ് ച വിശാം പതേ

ദ്രുപദസ്യ ച പുത്രാണാം യഥാദത്താനി കൗരവൈഃ

14 പ്രോവാച ചാമിതമതിഃ പ്രശ്രിതം വിനയാന്വിതഃ

ദ്രുപദം പാണ്ഡുപുത്രാണാം സംനിധൗ കേശവസ്യ ച

15 രാജഞ് ശൃണു സഹാമാത്യഃ സപുത്രശ് ച വചോ മമ

ധൃതരാഷ്ട്രഃ സപുത്രസ് ത്വാം സഹാമാത്യഃ സബാസവഃ

16 അബ്രവീത് കുശലം രാജൻ പ്രിയമാണഃ പുനഃ പുനഃ
 പ്രീതിമാംസ് തേ ദൃശം ചാപി സംബന്ധേന നരാധിപ
 17 തഥാ ഭീഷ്മഃ ശാന്തനവഃ കൗരവൈഃ സഹ സർവതഃ
 കുശലം ത്യാം മഹാപ്രാജ്ഞഃ സർവതഃ പരിപുച്ഛതി
 18 ഭാരദ്വാജോ മഹേഷ്യാസോ ദ്രോണഃ പ്രിയസഖസ് തവ
 സമാശ്ലേഷം ഉപേത്യ ത്യാം കുശലം പരിപുച്ഛതി
 19 ധൃതരാഷ്ട്രശ് ച പാണ്ഡാല്യ ത്വയാ സംബന്ധം ഹുയിവാൻ
 കൃതാർഥം മന്യത ആത്മാനം തഥാ സർവേ ിപി കൗരവാഃ
 20 ന തഥാ രാജ്യസന്ദ്രാപ്തിസ് തേഷാം പ്രീതികരീ മതാ
 യഥാ സംബന്ധകം പ്രാപ്യ യജ്ഞസേന ത്വയാ സഹ
 21 ഏതദ് വിദിത്യാ തു ഭവാൻ പ്രസ്ഥാപയതു പാണ്ഡവാനർ
 ദ്രഷ്ടും ഹി പാണ്ഡുദായദാംസ് ത്വരന്തേ കരവോ ഭൃശം
 22 വിപ്രോഷിതാ ദീർഘകാലം ഇമേ ചാപി നരർഷഭാഃ
 ഉത്സുകാ നഗരം ദ്രഷ്ടും ഭവിഷ്യന്തി പൃഥാ തഥാ
 23 കൃഷ്ണാം അപി ച പാണ്ഡാലീം സർവഃ കരു വരസ്ത്രിയഃ
 ദ്രഷ്ടുകാമാഃ പ്രതീക്ഷന്തേ പുരം ച വിഷയം ച നഃ
 24 സ ഭവാൻ പാണ്ഡുപുത്രാണാം ആജ്ഞാപയതു മാചിരം
 ഗമനം സഹദാരാണാം ഏതദ് ആഗമനം മമ
 25 വിസൃഷ്ടേഷു ത്വയാ രാജൻ പാണ്ഡവേഷു മഹാത്മസു
 തതോ ിഹം പ്രേഷയിഷ്യാമി ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ ശീഘ്രഗാൻ
 ആഗമിഷ്യന്തി കൗന്തേയാഃ കന്തി ച സഹ കൃഷ്ണയാ

അധ്യായം 199

1 [ദ്രുപദ]

ഏവം ഏതൻ മഹാപ്രാജ്ഞ യഥാത്ഥ വിദുരാദ്യ മാം
 മമാപി പരമോ ഹർഷഃ സംബന്ധേ fസ്തിൻ കൃതേ വിഭോ
 2 ഗമനം ചാപി യുക്തം സ്യാദ് ഗൃഹം ഏഷാം മഹാത്മനാം
 ന തു താവൻ മയാ യുക്തം ഏതദ് വജ്രം സ്വയം ഗിരാ
 3 യദാ തു മന്യതേ വീരഃ കന്തിപത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 ഭീമസേനാർജ്ജുനൗ ചൈവ യമൗ ച പുരുഷർഷഭൗ
 4 രാമ കൃഷ്ണൗ ച ധർമജ്ഞൗ തദാ ഗച്ഛതു പാണ്ഡവഃ
 ഏതൗ ഹി പുരുഷവ്യാഘ്രാവ് ഏഷാം പ്രിയഹിതേ രതൗ
 5 [യ]

പരവന്തോ വയം രാജംസ് ത്വയി സർവേ സഹാനഗാഃ
 യഥാ വക്ഷ്യസി നഃ പ്രീത്യാ കരിഷ്യാമസ് തഥാ വയം

6 [വൈ]

തതോ fബ്രവീദ് വാസുദേവോ ഗമനം മമ രോചതേ
 യഥാ വാ മന്യതേ രാജാ ദ്രുപദഃ സർവധർമവിത്

7 [ദ്രുപദ]

യഥൈവ മന്യതേ വീരോ ദാശാർഹഃ പുരുഷോത്തമഃ
 പ്രാപ്തകാലം മഹാബാഹുഃ സാ ബുദ്ധിർ നിശ്ചിതാ മമ
 8 യഥൈവ ഹി മഹാഭാഗാഃ കൗന്തേയാ മമ സാന്വ്രതം
 തഥൈവ വാസുദേവസ്യ പാണ്ഡുപത്രാ ന സംശയഃ
 9 ന തദ് ധ്യായതി കൗന്തേയോ ധർമപത്രോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 യദ് ഏഷാം പുരുഷവ്യാഘ്രഃ ശ്രേയോ ധ്യായതി കേശവഃ

10 [വൈ]

തതസ് തേ സമനജ്ഞാതാ ദ്രുപദേന മഹാത്മനാ
 പാണ്ഡവാശ് ചൈവ കൃഷ്ണശ് ച വിദുരശ് ച മഹാമതിഃ
 11 ആദായ ദ്രുപദീം കൃഷ്ണാം കന്തിം ചൈവ യശസിനീം
 സവീഹാരം സുഖം ജശൂർ നഗരം നാഗസാഹവയം
 12 ശ്രുത്വാ ചോപസ്ഥിതാൻ വീരാൻ ധൃതരാഷ്ട്രോ fപി കൗരവഃ
 പ്രതിഗ്രഹായ പാണ്ഡുനാം പ്രേഷയാം ആസ കൗരവാൻ
 13 വികർണം ച മഹേഷ്യാസം ചിത്രസേനം ച ഭാരത
 ദ്രോണം ച പരമേഷ്യാസം ഗൗതമം കൃപം ഏവ ച
 14 തൈസ് തേ പരിവൃതാ വീരാഃ ശോഭമാനാ മഹാരഥാഃ

നഗരം ഹാസ്തിനപുരം ശന്നൈഃ പ്രവിവിശുസ് തദാ
 15 കൗതൂഹലേന നഗരം ദിര്യമാണം ഇവാഭവത്
 യത്ര തേ പുരുഷവ്യാഘ്രഃ ശോകഭുഃഖവിനാശനഃ
 16 തത ഉച്ഛവചാ വാചഃ പ്രിയഃ പ്രിയചികീർഷ്ടഭിഃ
 ഉദീരിതാ അശ്രണ്വന്തേ പാണ്ഡവാ ഹൃദയംഗമാഃ
 17 അയം സ പുരുഷവ്യാഘ്രഃ പുനർ ആയാതി ധർമ്മവിത്
 യോ നഃ സ്വാൻ ഇവ ദയാദാൻ ധർമ്മേണ പരിരക്ഷതി
 18 അദ്യ പാണ്ഡുർ മഹാരാജോ വനാദ് ഇവ വനപ്രിയഃ
 ആഗതഃ പ്രിയം അസ്സാകം ചികീർഷൂർ നാന്ര സംശയഃ
 19 കിം ന നാദ്യ കൃതം താവത് സർവേഷാം നഃ പരം പ്രിയം
 യൻ നഃ കന്തിസുതാ വിരാ ഭർതാരഃ പുനരാഗതഃ
 20 യദി ദത്തം യദി ഹൃതം വിദ്യതേ യദി നസ് തപഃ
 തേന തിഷ്ണു നഗരേ പാണ്ഡവാഃ ശരദാം ശതം
 21 തതസ് തേ ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ ഭീഷ്മസ്യ ച മഹാത്മനഃ
 അന്വേഷാം ച തദ് അർഹാണാം ചക്രഃ പാദാഭിവന്ദനം
 22 കൃത്വാ തു കശലപ്രശ്നം സർവേണ നഗരേണ തേ
 സമാവിശത വേശ്യാനി ധൃതരാഷ്ട്രസ്യ ശാസനാത്
 23 വിശ്രാന്താസ് തേ മഹാത്മാനഃ കം ചിത് കാലം മഹാബലഃ
 ആഹൃതാ ധൃതരാഷ്ട്രേണ രാജ്ഞാ ശാന്തനവേന ച
 24 [ധൃ]
 ഭ്രാന്തഭിഃ സഹ കൗന്തേയ നിബോധേദം വചോ മമ
 പുനർ വോ വിഗ്രഹോ മാ ഭൂത് ഖാണ്ഡവ പ്രസ്ഥം ആവിശ
 25 ന ച വോ വസതസ് തത്ര കശ് ചിച് ഛക്തഃ പ്രബാധിതും
 സംരക്ഷ്യമാണാൻ പാർഥേന ത്രിദശാൻ ഇവ വജ്രിണാ
 അർധം രാജ്യസ്യ സമ്പ്രാപ്യ ഖാണ്ഡവ പ്രസ്ഥം ആവിശ
 26 [വൈ]
 പ്രതിഗൃഹ്യ തു തദ് വാക്യം നൃപം സർവേ പ്രണമ്യ ച
 പ്രതസ്ഥിരേ തതോ ഘോരം വനം തൻ മനജർഷഭഃ
 അർധം രാജ്യസ്യ സമ്പ്രാപ്യ ഖാണ്ഡവ പ്രസ്ഥം ആവിശൻ
 27 തതസ് തേ പാണ്ഡവാസ് തത്ര ഗത്വാ കൃഷ്ണ പുരോഗമാഃ
 മണ്ഡയാം ചക്രിരേ തദ് വൈ പുരം സ്വർഗവദ് അച്യുതഃ
 28 തതഃ പുണ്യേ ശിവേ ദേശേ ശാന്തിം കൃത്വാ മഹാരഥഃ
 നഗരം മാപയാം ആസൂർ ദ്വൈപായന പുരോഗമാഃ

29 സാഗരപ്രതിരൂപാഭിഃ പരിഖാഭിർ അലങ്കൃതം
 പ്രാകരേണ ച സമ്പന്നം ദിവം ആവൃത്യ തിഷ്ഠതാ
 30 പാണ്ഡുരാഭ്യപ്രകാശേന ഹിമരാശി നിഭേന ച
 ശൃശൃഭേ തത് പുരശ്രേഷ്ഠം നാഗൈർ ഭോഗവതീ യഥാ
 31 ദ്വിപക്ഷഗന്ധ്യ പ്രവൈശ്വർ ദ്വാദശൈർ ഘോരപ്രദർശനൈഃ
 മൃഗ്ലം അഭ്യയ പ്രവൈശ്വർ ഗോപുരൈർ മന്ദരോപമൈഃ
 32 വിവിധൈർ അതിനിർവിധൈഃ ശസ്ത്രോപേതൈഃ സുസംവൃതൈഃ
 ശക്തിഭിശ് ചാവൃതം തദ് ധി ദ്വിജീഹൈഹ്വർ ഇവ പന്നഗൈഃ
 തൽപൈശ് ചാഭ്യാസിനൈർ യുക്തം ശൃശൃഭേ യോഗരക്ഷിതം
 33 തീക്ഷ്ണാങ്കുശ ശതപ്ലിഭിർ യന്ത്രജാലൈശ് ച ശോഭിതം
 ആയസൈശ് ച മഹാചക്രൈഃ ശൃശൃഭേ തത് പുരോത്തമം
 34 സുവിഭക്തമഹാരഥ്യം ദേവതാ ബാധ വർജിതം
 വിരോചമാനം വിവിധൈഃ പാണ്ഡുരൈർ ഭവനോത്തമൈഃ
 35 തന്ത്രിവിഷ്ണുപ സങ്കാശം ഇന്ദ്രപ്രസഥം വ്യരോചത
 മേഘവിന്ദം ഇവാകാശേ വൃദ്ധം വിദ്യുത് സമാവൃതം
 36 തത്ര രഥ്യേ ശൃഭേ ദേശേ കൗരവസ്യ നിവേശനം
 ശൃശൃഭേ ധനസമ്പൂർണം ധനാധ്യക്ഷക്ഷയോപമം
 37 തത്രാഗച്ഛൻ ദ്വിജാ രാജൻ സർവവേദവിദാം വരാഃ
 നിവാസം രോചയന്തി സ്മ സർവഭാഷാവിദസ് തഥാ
 38 വണിജശ് ചാഭ്യയുസ് തത്ര ദേശേ ദിഗ്ഭ്യോ ധനാർഥിനഃ
 സർവശിൽപവിദശ് ചൈവ വാസായാഭ്യാഗമംസ് തദാ
 39 ഉദ്യാനാനി ച രഥ്യാണി നഗരസ്യ സമന്തതഃ
 ആന്ദ്രൈർ ആശ്രാതനൈർ നീപൈർ അശോനൈശ് ചമ്പകൈശ് തഥാ
 40 പുനാഗൈർ നാഗപുഷ്പൈശ് ച ലകൈഃ പന്നസൈശ് തഥാ
 ശാലതാലകദംബൈശ് ച ബകലൈശ് ച സകേതനൈഃ
 41 മനോഹരൈഃ പുഷ്പിതൈശ് ച ഫലഭാരാവനാമിതൈഃ
 പ്രാചീനാമലനൈർ ലോഹ്യൈർ അങ്കോലൈശ് ച സുപുഷ്പിതൈഃ
 42 ജംബൂഭിഃ പാടലാഭിശ് ച കണ്ണുകൈർ അതിമുക്തനൈഃ
 കരവീരൈഃ പാരിജാതൈർ അന്യൈശ് ച വിവിധൈർ ദ്രുമൈഃ
 43 നിത്യപുഷ്പഫലോപേതൈർ നാനാദ്വിജ ഗണായുതം
 മത്തബർഹിണ സംഘൃഷ്ടം കോകിലൈശ് ച സദാ മദൈഃ
 44 ഗൃഹൈർ ആദർശവിമലൈർ വിവിധൈശ് ച ലതാഗൃഹൈഃ
 മനോഹരൈശ് ചിത്രഗൃഹൈശ് തഥാ ജഗതി പർവതൈഃ

വാപിഭിർ വിവിധാഭിശ് ച പൂർണാഭിഃ പരമാംഭസാ
 45 സരോഭിർ അതിരമ്യൈശ് ച പദ്മോത്പലസുഗന്ധിഭിഃ
 ഹംസകാരണ്ഡവ യുതൈശ് ചക്രവാകോപശോഭിതൈഃ
 46 രമ്യാശ് ച വിവിധാസ് തത്ര പുഷ്പരിണ്യോ വനാവൃതാഃ
 തന്യാഗാനി ച രമ്യാണി ബൃഹന്തി ച മഹാന്തി ച
 47 തേഷാം പുണ്യജനോപേതം രാഷ്ട്രം ആവസതാം മഹത്
 പാണ്ഡവാനാം മഹാരാജ ശശ്വത് പ്രീതിർ അവർധത
 48 തത്ര ഭീഷ്മേണ രാജ്ഞാ ച ധർമപ്രണയനേ കൃതേ
 പാണ്ഡവാഃ സമപദ്യന്ത ഖാണ്ഡവ പ്രസ്ഥവാസിനഃ
 49 പഞ്ചഭിസ് തൈർ മഹേഷ്യാസൈർ ഇന്ദ്രകൽപൈഃ സമന്വിതം
 ശുശ്രുഭേ തത് പുരശ്രേഷ്ഠം നാഗൈർ ഭോഗവതി യഥാ
 50 താൻ നിവേശ്യ തതോ വീരോ രാമേണ സഹ കേശവഃ
 യൗ ദ്വാരവതീം രാജൻ പാണ്ഡവാനുമതേ തദാ

അധ്യായം 200

1 [ജ]

ഏവം സമ്പ്രാപ്യ രാജ്യം തദ് ഇന്ദ്രപ്രസ്ഥേ തപോധന
 അത ഉർധ്വം മഹാത്മാനഃ കിം അകർവന്ത പാണ്ഡവഃ
 2 സർവ ഏവ മഹാത്മാനഃ പൂർവേ മമ പിതാമഹഃ
 ദ്രൗപദീ ധർമ്മപത്നീ ച കഥം താൻ അന്വവർത്ത
 3 കഥം വാ പഞ്ച കൃഷ്ണായാം ഏകസ്യാം തേ നരാധിപഃ
 വർത്തമാനാ മഹാഭാഗാ നാഭിദ്യന്ത പരസ്പരം
 4 ശ്രോതും ഇച്ഛാമ്യ് അഹം സർവം വിസ്തരേണ തപോധന
 തേഷാം ചേഷ്ടിതം അന്യോന്യം യുക്താനാം കൃഷ്ണാ തയാ

5 [വൈ]

ധൃതരാഷ്ട്രാഭ്യനുജ്ഞാതഃ കൃഷ്ണയാ സഹ പാണ്ഡവഃ
 രേമിരേ പുരുഷവ്യാഘ്രഃ പ്രാപ്തരാജ്യഃ പരന്തപഃ
 6 പ്രാപ്യ രാജ്യം മഹാതേജഃ സത്യസന്ധോ യുധിഷ്ഠിരഃ
 പാലയാം ആസ ധർമ്മേണ പൃഥിവിം ദ്രാതൃഭിഃ സഹ
 7 ജിതാരയോ മഹാപ്രാജ്ഞഃ സത്യധർമ്മപരായണഃ
 മുദം പരമികാം പ്രാപ്താസ് തത്രോഷഃ പാണ്ഡുനന്ദനഃ
 8 കർവ്വണഃ പൗരകാര്യാണി സർവ്വാണി പുരുഷർഷഭഃ
 ആസാം ചക്രൂർ മഹാർഹേഷ പാർഥിവേഷ് ആസനേഷു ച
 9 അഥ തേഷുപവിഷ്യാഷു സർവേഷ് ഏവ മഹാത്മസു
 നാരദസ് ത് അഥ ദേവർഷിർ ആജഗാമ യദൃച്ഛയാ
 ആസനം രചിരം തസ്മൈ പ്രദദൗ സ്വം യുധിഷ്ഠിരഃ
 10 ദേവർഷേർ ഉപവിഷ്ടസ്യ സ്വയം അർഘ്യം യഥാവിധി
 പ്രാദാദ് യുധിഷ്ഠിരോ ധീമാൻ രാജ്യം ചാസ്മൈ ന്യവേദയത്
 11 പ്രതിഗൃഹ്യ തു താം പൂജാം ഭൃഷിഃ പ്രീതമനാഭവത്
 ആശീർഭിർ വർധയിത്യാ തു തം ഉവാചാസ്യതാം ഇതി
 12 നിഷസാദാഭ്യനുജ്ഞാതസ് തതോ രാജാ യുധിഷ്ഠിരഃ
 പ്രേഷയാം ആസ കൃഷ്ണായൈ ഭഗവന്തം ഉപസ്മിതം
 13 ശ്രുത്വൈവ ദ്രൗപദീ ചാപി ശുചിർ ഭൂത്വാ സമാഹിതാ
 ജഗാമ തത്ര യത്രാസ്തേ നാരദഃ പാണ്ഡവൈഃ സഹ
 14 തസ്മാഭിവാദ്യ ചരണൗ ദേവർഷേർ ധർമ്മചാരിണീ
 കൃതാഞ്ജലിഃ സുസംവീതാ സ്മിതാഥ ദ്രുപദാത്മജാ
 15 തസ്മാഗ് ചാപി സ ധർമ്മാത്മാ സത്യവാഗ് ഭൃഷിസത്തമഃ

ആശിഷോ വിവിധാഃ പ്രോച്യ രാജപുത്രാസ് തു നാരദഃ
 ഗമ്യതാം ഇതി ഹോവാച ഭഗവാൻസ് താം അനിന്ദിതാം
 16 ഗതായാം അഥ കൃഷ്ണായാം യുധിഷ്ഠിരപുരോഗമാൻ
 വിവിക്തേ പാണ്ഡവാൻ സർവാൻ ഉവാച ഭഗവാൻ ജ്ഞിഃ
 17 പാണ്ഡാലീ ഭവതാം ഏകാ ധർമ്മപത്നീ യശസിനീ
 യഥാ വോ നാത്ര ഭേദഃ സ്യാത് തഥാ നീതിർ വിധീയതാം
 18 സുന്ദോപസുന്ദാവ് അസുരൗ ഭ്രാതരൗ സഹിതാവ് ഉഭൗ
 ആസ്താം അവധ്യാവ് അന്യേഷാം ത്രിഷു ലോകേഷു വിശ്രുതൗ
 19 ഏകരാജ്യാവ് ഏകഗൃഹാവ് ഏകശയ്യാസനാശനൗ
 തിലോത്തമായാസ് തൗ ഹേതോർ അന്യോന്യം അഭിജ്ഞാതൗ
 20 രക്ഷ്യതാം സൗഹൃദം തസ്മാദ് അന്യോന്യപ്രതിഭാവികം
 യഥാ വോ നാത്ര ഭേദഃ സ്യാത് തത് കരുഷ്യ യുധിഷ്ഠിര
 21 [യ്]

സുന്ദോപസുന്ദാവ് അസുരൗ കസ്യ പുത്രൗ മഹാമുനേ
 ഉത്പന്നസ് ച കഥം ഭേദഃ കഥം ചാന്യോന്യം അപ്ലതാം
 22 അപ്സരാ ദേവകന്യാ വാ കസ്യ ചൈഷാ തിലോത്തമാ
 യസ്യഃ കാമേന സംമത്തൗ ജ്ഞാതൗസ് തൗ പരസ്പരം
 23 ഏതത് സർവം യഥാവൃത്തം വിസ്തരേണ തപോധന
 ശ്രോതും ഇച്ഛാമഹേ വിപ്ര പരം കൗതൂഹലം ഹി നഃ



പ്രസാധകർ

സാജിഭക്തം

